

Mladi za napredek Maribora 2014

31. srečanje

ČLOVEK GARA LETA, VODA ODNESE V NEKAJ TRENUTKIH

Raziskovalno področje: varstvo okolja

Raziskovalna naloga

06.11.2014

Tema: Človek in okolje

Učenci: ...

2014, Maribor

Mladi za napredek Maribora 2014

31. srečanje

ČLOVEK GARA LETA, VODA ODNESE V NEKAJ TRENUTKIH

Raziskovalno področje: varstvo okolja

Raziskovalna naloga

2014, Maribor

KAZALO VSEBINE

1.	POVZETEK	5
2.	UVOD	6
3.	METODOLOGIJA DELA	7
4.	TEORETIČNI DEL.....	7
4.1	Kaj so poplave?.....	7
4.2	Poplave v Sloveniji	8
4.3	Poplave v Dravski dolini.....	10
4.4	Poplave novembra 2012.....	11
5.	EMPIRIČNI DEL.....	19
5.1	Raziskava	19
5.2	Anketa	21
5.3	Intervju	32
5.4	Sodelovanje reševalnih služb	35
5.5	Vloga zavarovalnic.....	40
6.	EKSPERIMENTALNI DEL	40
6.1	Analiza prsti	40
6.2	Rezultati.....	41
7.	DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	43
8.	SKLEP	44
9.	VIRI IN LITERATURA	46
10.	PRILOGE: Anketa, članki	48

KAZALO SLIK

Slika 1: Hidroalarm za ponedeljek, 5. 11. 2012 (Agencija RS za okolje)	12
Slika 2: Hidroalarm za ponedeljek, 5. 11. 2012 (Agencija RS za okolje)	12
Slika 3: Krajan nemočno opazuje pritek Drave, ki je ne morejo preprečiti (Lastni vir)	14
Slika 4 : Mesto, kjer je reka Drava (spodaj) prebila nasip in se pretočila v odvodni kanal (zgoraj). Spotoma je s svojo uničevalno močjo odnesla hiše na sliki.	15
Slika 5: Isto mesto kot zgoraj označeno z rdečim krogom med poplavami.	15
Slika 6: Tok reke Drave pod mostom v Melju.....	16
Slika 7: Prikaz pred, med in po poplavah 2012.....	17
Slika 8: Uničeni domovi	18
Slika 9: Dopis o vložitvi tožbe zoper podjetje Verbund (Vir: STA/M.J.,Tožba proti Verbundu, Žurnal)	20
Slika 10: Pomoč pri sanaciji (Lastni vir)	39
Slika 11 : Pomoč pri sanaciji (Lastni vir).....	39
Slika12 : Nemočnost ljudi ob poplavah (Lastni vir)	44
Slika 13: Odrezanost od sveta (Lastni vir).....	45
Berložnik, Jurij: Dobri znamenji za odškodnine Slovincem, članek iz Večera, 11. feb. 2014, stran 21 .	46
Gasilska zveza Maribor: Sodelovanje na intervencijah ob odpravljanju posledic poplav, november 2012.....	46
Lastne fotografije	47
Naslovnica iz revije Žurnal, 7.november 2012, stran 1	47
Pernat, Katarina: Zalilo nas je v desetih minutah; članek iz Žurnala, 7. nov. 2012, stran 4 in 5	47
Ustni viri soudeležencev.....	47
Slika 14 : Naslovnica iz revije Žurnal, 7.november 2012, stran 1	50
Slika 15: Pernat, Katarina: Zalilo nas je v desetih minutah; članek iz Žurnala, 7. nov. 2012, stran 4 in 5	51
Slika 16: Berložnik, Jurij: Dobri znamenji za odškodnine Slovincem, članek iz Večera, 11. feb. 2014, stran 21.....	52

KAZALO TABEL

Tabela 1 : Poplave v Sloveniji v 20. in 21. stoletju.....	9
---	---

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Sodelujoči v anketi.....	21
Graf 2: Starost anketirancev.....	22
Graf 3: Prikaz vzroka poplav	23
Graf 4: Pripravljenost reševalnih služb na poplave	24

Graf 5: Sodelovanje služb pri sanaciji	25
Graf 6 : Odzivnost zavarovalnic na ocenjevanje škode	26
Graf 7: Sodelovanje Mestne občine Maribor	27
Graf 8 : Odprava posledic poplav	29
Graf 9 : Kakovost prsti	30
Graf 10: Mnenja glede gradnje protipoplavnega nasipa.....	31

1. POVZETEK

Predstaviti sem želel katastrofalne poplave 5. novembra 2012. To, kar smo ustvarjali leta in leta, nam je voda usodnega dne v trenutku uničila: naše domove, materialne dobrine, izliva kanalizacije in kurilnega olja sta uničila rodovitno prst. V nalogi sem predstavil tudi vzroke in posledice poplav reke Drave nižje Maribora, ki smo jo občutili krajani (mednje sodi tudi naša družina).

Želel sem predstaviti mišljenje ljudi, ki so bili prizadeti ob poplavah, predvsem s področja varstva okolja in seveda tudi za svoje zdravje. Zavedati se, da zemlja oziroma prst ni več to, kar je bila pred poplavami, je še danes nekaterim stanovalcem popolna neznanka.

Zavestno ali ne se je marsikatero prizadeto gospodinjstvo odločilo nemoteno uporabljati prst, pri tem pa zanemarjajo dejstvo, da vse, kar bodo pridelali sami, tudi zaužijejo sami.

2. UVOD

Ekstremne podnebne razmere vplivajo na posamezno vrsto katastrof, bi lahko preprečili oziroma omiliti ekološke posledice, koliko pomeni solidarnost ljudi ob doživetju naravne katastrofe.

Hkrati se pojavlja vprašanje, kako lahko oceni škodo nekdo, ki katastrofe ni doživel, ki opravi oceno na podlagi svojih pripravljenih obrazcev in s tem zapečati usodo posameznih udeležencev katastrofe.

Raziskoval bom:

- izliva kanalizacije in kurilnega olja – posledice za rodovitno prst,
- materialno škodo,
- odgovornost za vzrok in posledice poplav.

Postavil sem si naslednje hipoteze:

1. Izliva kanalizacije in kurilnega olja sta vplivala na rodovitno prst.
2. S pravilnim usmerjanjem rečne struge bi bilo mogoče katastrofalne poplave preprečiti.
3. Človeški faktor je vplival na katastrofalne poplave.

3. METODOLOGIJA DELA

Najprej sem se seznanil s teoretičnim delom poplav. Kar pomeni, da sem obdelal pojem poplav, poplave v Sloveniji in šele, ko sem se seznanil s teorijo, sem prešel na raziskovalni del. Povezal sem se z določenimi inštitucijami in osebami, ki so pri saniranju posledic poplav sodelovali, kako so se na katastrofo pripravili, in kako so ublažili njene posledice.

Rezultate raziskave sem pridobil preko elektronske pošte vpletenih, ankete, intervjuja, poročil, z ustnimi viri.

4. TEORETIČNI DEL

4.1 Kaj so poplave?

»Poplava je naravna katastrofa, nastala bodisi s pomočjo naravnih vplivov ali s pomočjo človeka. Poplava je začasno prekritje zemljišča z vodo, ki običajno ni prekrita z njo. To je običajno naravni pojav, ki nastane zaradi izredno močnih padavin, naglega taljenja snega ali medsebojnega skupnega delovanja. Do poplavljanja lahko pride tudi zaradi zajezenega odtoka na kraških poljih, zaradi zajezitev povzročenih s snežnim ali zemeljskim plazom, zaradi delovanja hudournikov, zaradi naravnega posedanja tal ali posedanja povzročene z gospodarsko dejavnostjo (rudarstvo), dviga gladine podtalnice ali zaradi visoke morske plime. Poplava je najpogostejša zvrst naravne katastrofe, ki prizadene razvite države in države v razvoju.

Ločiti moramo običajne in redne poplave, ki se pojavljajo skoraj vsako leto, poplave s povratno dobo 10 do 20 let in katastrofalne poplave s povratno dobo 100 in več let. Poplave so ene izmed prevladujočih naravnogeografskih preoblikovalcev pokrajine v ravninsko-nižinskih predelih in neposredno vplivajo na namembnost prostora in rabo tal. Po drugi strani so pogostejše in manjše poplave lahko tudi koristne v gospodarskem smislu (npr. večja rodovitnost tal) in imajo pomembno vlogo pri ohranjanju določenih ekosistemov, poleg tega pa so bile redne poplave včasih ključnega pomena za razvoj prvih visokih civilizacij, kot je Stari Egipt.

Na podlagi glavnih značilnosti in območij pojavljanja v Sloveniji ločimo:

- hudourniške poplave,

- nižinske poplave,
- poplave na kraških poljih,
- morske poplave,
- mestne poplave.«

Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Poplava>

4.2 Poplave v Sloveniji

Leta 1901 so zabeležene prve večje poplave v Sloveniji. Redko katero območje v Sloveniji je popolnoma nedotaknjeno s strani nevarnosti poplav. Skozi stoletja se moramo zavedati, da je vzrok nastanka poplav v Sloveniji skoraj vedno enak; botrujeta večdnevno deževje in močni hudourniki.

Datum	Območje	Vzroki	Posledice
1901, november	večji del porečja Save	dolgotrajno jesensko deževje	obsežne poplave ob večjih rekah (pod vodo tudi velik del Celja)
1910, maj	Štajerska	močne padavine	povsem uničena setev, več mrtvih
1923, november– december	vzdolž Save, ob Savinji in Krki	dolgotrajno deževje	obsežne poplave ob Savi
1925, november	ob Savinji, Dravi in Muri s pritoki	močne padavine	poplavljene ravnine ob večjih rekah z vasmi in mesti (Celje, Murska Sobota, Maribor, Ljutomer ...).
1926, 27. september	ob Gradaščici in Poljanski Sori	močno neurje, divjanje hudournikov	poplavljen tudi južni del Ljubljane, več mrtvih.

Datum	Območje	Vzroki	Posledice
1926, 8. avgust	ob Savinji, Dravi in Muri s pritoki	močna neurja, divjanje hudournikov	številine poškodbe na železniškem omrežju
1933, 23.-24. september	Ljubljansko barje, kraška polja na Notranjskem in Dolenjskem, ob spodnji Savi in Savinji	dolgotrajno deževje	velike poplave na kraških poljih, poplavljene vasi in mesta ob večjih rekah, več mrtvih
1954, 4.-5. junij	porečje Savinje	močno neurje, divjanje hudournikov, zemeljski plazovi	poplavljeni Celje; 11 mrtvih.
1990, 1. november	ob Savinji, Kamniški Bistrici in Sori ter pritokih	dolgotrajno deževje, divjanje hudournikov, zemeljski plazovi	poplavljeni Celje, 2 mrtva
2007, 18. september	v Bohinju, ob Selški Sori ter Savinji s pritoki	močni nalivi, divjanje hudournikov	poplavljeni Železniki in naselja v Spodnji Savinjski dolini, 6 mrtvih.
2010, 18.-20. september	vzhodni, osrednji in južni del Slovenije	močno deževje, divjanje hudournikov, zemeljski plazovi	poplavljen južni del Ljubljane ter mesta ob Ljublanici, Krki, Savinji, Sori, Dragonji, Kolpi in drugje, ^{[32][33]} 3 mrtvi. ^{[34][35]}

Tabela 1 : Poplave v Sloveniji v 20. in 21. stoletju

Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Poplava#Velike_poplave_v_Sloveniji_v_20._in_21._stoletju

4.3 Poplave v Dravski dolini

Dravska dolina je slovenska pokrajina, ki leži ob reki Dravi in njenih pritokih. Začne se pri kraju Dravograd in se seli čez Koroško do Maribora.

»V Dravski dolini je 8 hidroelektrarn in ena manjša.. Z njimi upravljajo Dravske elektrarne Maribor. Te so:

Hidroelektrarna Dravograd,

Hidroelektrarna Vuzenica,

Hidroelektrarna Vuhred,

Hidroelektrarna Ožbalt,

Hidroelektrarna Fala,

Hidroelektrarna Mariborski otok,

Hidroelektrarna Zlatoličje,

Hidroelektrarna Formin,

Mala hidroelektrarna Melje.«

(Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Dravska_dolina#Geografija)

Glavna reka v Dravski dolini je Drava. Reka Drava je s svojo močjo že večkrat pošteno prestrašila občane vzdolž Dravske doline. Večkrat je pokazala svoje »zobe« z izlivi in s poplavami.

Večje poplave reke Drave so bile že oktobra 1998. Tega leta je bilo področje mesta Maribora s svojo okolico prelito z vodo.

Prebivalci vzdolž reke Drave so se leta 2012 še krepko spominjali preteklih poplav in nihče ni pričakoval takšnega izida, kot jih je doživel tokrat. Vsa pričakovanja so bila presežena, seveda v negativnem smislu.

4.4 Poplave novembra 2012

Slovenijo vsako leto prizadenejo potresi, poplave, neurja, plazovi, toča in suše. V povprečju se pri nas na leto zgodi okoli 300 naravnih nesreč. Življenje po naravnih nesrečah teče naprej, a sanacija je zahtevna in prepogosto tudi dolgotrajna.

Naravne nesreče (poplave) so pripomogle, da pristojne službe reagirajo hitreje, v kolikor pride do povečanih količin voda. Alarm, ki označuje povečano vrednost voda reke Drave, se »sproži« pri pretoku 800 m³/s. Vendar za krajane vzdolž reke Drave ta pretok ne predstavlja nevarnosti, saj so bile v času od poplav leta 1997 do leta 2012 opravljene številne dejavnosti, ki so pripomogle, da se je globina reke Drave še povečala, očiščeno je bilo tudi grmovje vzdolž reke ...

Hidrološka služba je pristojne službe in javnost obveščala po ustaljenih postopkih preko faks-a, elektronske pošte, objave preko spletnih strani ARSO.

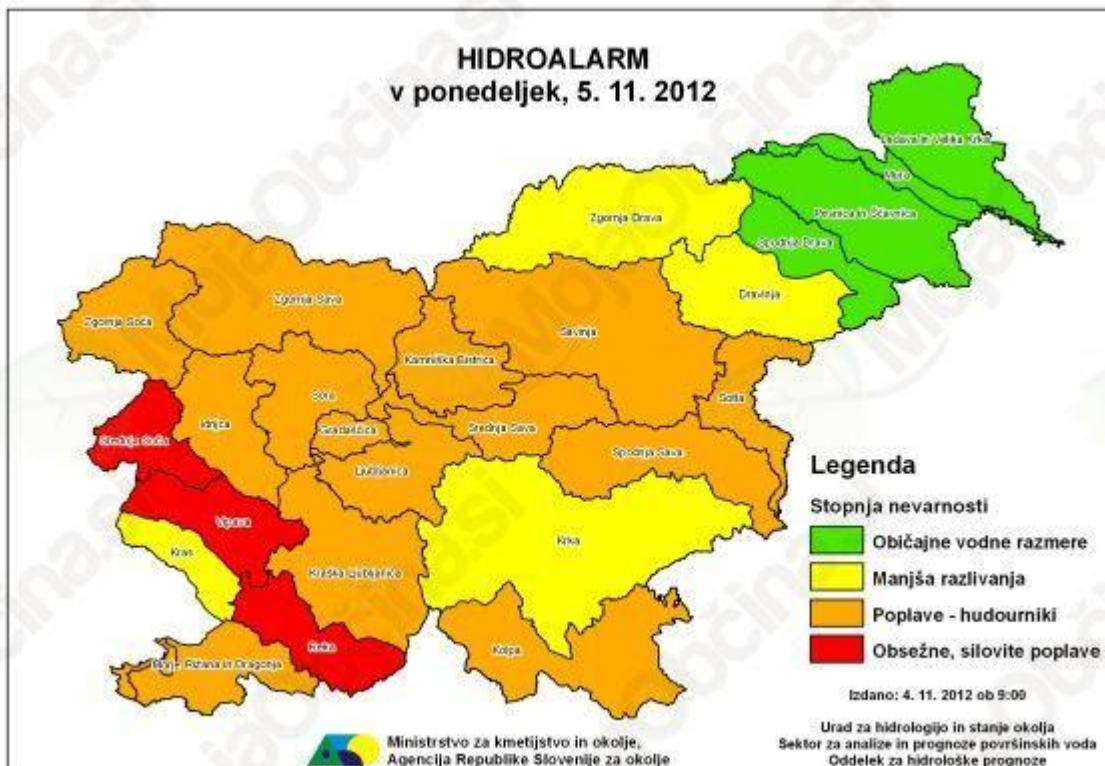
V petek, 2. 11. 2012, in v nedeljo, 4. 11. 2012, sta bili organizirani tudi novinarski konferenci.

V času pred in med poplavami je hidrološka prognošična služba redno izdajala hidrološka opozorila s tekstovnim opisom stanj, napovedi in kartami nevarnosti. Uvedena sta bila 24-urno dežurstvo in pripravljenost na domu.

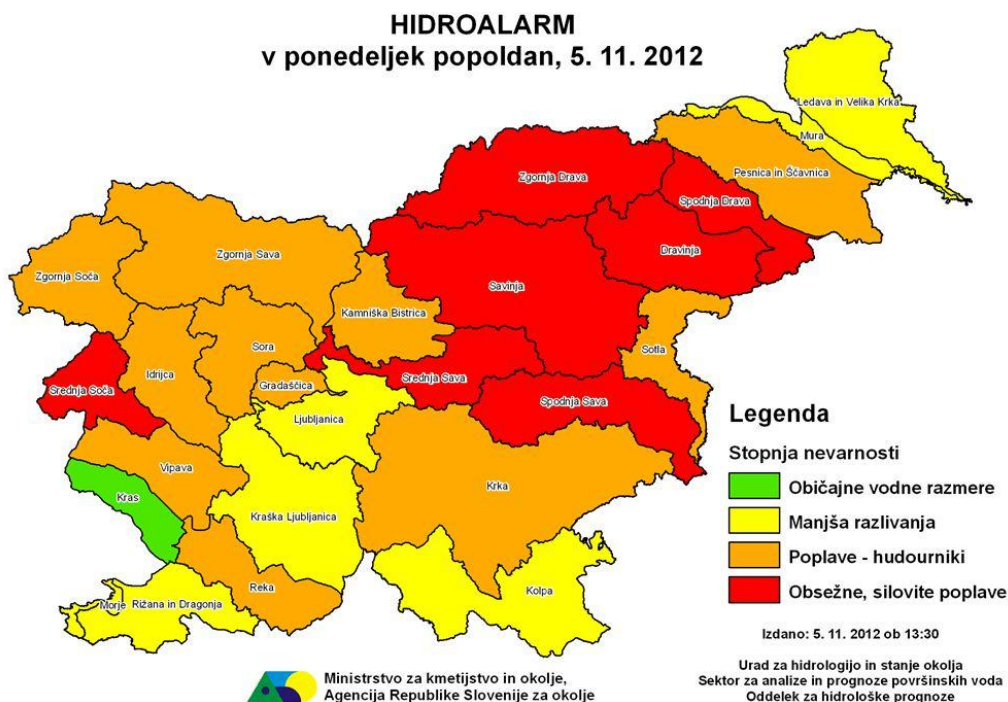
Dne, 4. 11. 2012, in jutro, 5. 11. 2012, nista nakazovalo nikakršne nevarnosti poplav.

Nobena dejstva niso nakazovala katastrofalnih poplav reke Drave.

Ljudje, stanujoč vzdolž reke Drave, so zahvaljujoč meteorološkimi poročilom objavljenih v nedeljo, 4. 11. 2012, mirno spali.

Slika 1: Hidroalarm za ponedeljek, 5. 11. 2012 (Agencija RS za okolje)

Slika 2: Hidroalarm za ponedeljek, 5. 11. 2012 (Agencija RS za okolje)

Zadeve so se v noči na 5. 11. 2012 povsem obrnile. Ponedeljkovo jutro nas je prebudilo z rdečim alarmom.

Prebivalci okolice Maribora smo ponedeljkovo jutro pričeli v miru. Za tiste, ki zjutraj ne spremljamo takoj poročil, je pomenil ponedeljek nov začetek tedna.

»Agencija RS za okolje je podala naslednje opozorilo:

✓ datum: 5. 11. 2012, ob 5.30

Drava je ob 5. uri presegla opozorilni pretok 860 m³/s. Vklapljen je bil alarm. Po podatkih avstrijske hidrološke službe je bil za ob 9.30 predviden pretok 2400 m³/s.

Napoved Agencij RS za okolje in prostor se je iz ure v uro spreminjala in »grozila« z naslednjimi podatki:

✓ datum: 5. 11. 2012, ob 7.00

Drava je ob 5. uri presegla opozorilni pretok 860 m³/s. Na avstrijskih hidroelektrarnah nameravajo povečati izpust vode iz akumulacij HE in bo po podatkih DEM na meji s Slovenijo je ob 10.30 pretok Drave 2850 m³/s.

✓ datum: 5. 11. 2012, ob 9.00

Drava ima na meji z Avstrijo 1400 m³/s vode.

Dopoldne bo predvidoma presegla 2000 m³/s pretoka, obstaja velika nevarnost poplav Drave v spodnjem toku. Naselja na tem področju so ogrožena.

✓ datum: 5. 11. 2012, ob 13.00

Pretok na reki Dravi v Sloveniji je začel naraščati v dopoldanskih urah in bo čez dan naraščal tudi vzdolž Drave proti meji s Hrvaško. Drava ima trenutno na meji z Avstrijo 2480 m³/s pretoka.

✓ datum: 5. 11. 2012, ob 14.00

Pretok na reki Dravi v Sloveniji je začel naraščati v dopoldanskih urah in bo čez dan naraščal tudi vzdolž Drave proti meji s Hrvaško. Drava ima trenutno na meji z Avstrijo 2480 m³/s pretoka.«

(vir: <http://www.arso.gov.si/vode/poro%C4%8Dila%20in%20publikacije/Poplave%205.%20-%206.%20november%202012.pdf>)

Ob 14.15 uri je reka Drava prestopila bregove. Prebivalci okoliških krajev smo bili poplavljeni v dobrih 10 minutah.

Slika 3: Krajan nemočno opazuje pritok Drave, ki je ne morejo preprečiti (Lastni vir)

Krajan nemočno čakali, da voda v minuti uniči to, za kar so delali in garali vso življenje.

Dejstvo: Pretok reke Drave je presešel 3.100 m³/s. Je največji dosežen pretok v zadnjem stoletju.

Slika 4 : Mesto, kjer je reka Drava (spodaj) prebila nasip in se pretočila v odvodni kanal (zgoraj). Spotoma je s svojo uničevalno močjo odnesla hiše na sliki.

(Vir: <http://bojanambrozic.wordpress.com/2012/11/15/inzenirsko-geoloski-vidiki-posledic-poplav-6-11-2012/>)

Slika 5: Isto mesto kot zgoraj označeno z rdečim krogom med poplavami.

(Vir: <http://bojanambrozic.wordpress.com/2012/11/15/inzenirsko-geoloski-vidiki-posledic-poplav-6-11-2012/>)

Rekam bi bilo potrebno pustiti neki prostor, kjer bi se nemoteno ob visokih vodah lahko mirno in varno razlivala. Marsikje v Sloveniji so na poplavnih območjih dovolili gradnjo mest, vasi in zaselkov, ob predpostavki, da se bodo istočasno zgradili ustrezni protipoplavni ukrepi. Na koncu se je zgodilo, da so se vasi zgradile, protipoplavni ukrepi pa ne. Zato stroko sploh ne preseneča, da je prišlo do poplav in posledično do takšne škode. Voda mora imeti nekje prostor, kamor se razlije. Če ga nima, si ga utre sama, kar je natanko to, kar se je v resnici zgodilo ob poplavih.

Slika 6: Tok reke Drave pod mostom v Melju

(Vir:

https://www.google.rs/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&docid=5G8UbCLm1voFHM&tbnid=ZDrjyKZV7B7MuM:&ved=0CAQQjB0&url=http%3A%2F%2Fwww.siol.net%2Fnovice%2Fslovenija%2F2012%2F11%2Freke_posocje_drava.aspx&ei=vInsUshrKs-z0QW344GYBw&bvm=bv.60444564,d.ZG4&psig=AFQjCNEap5Ej908NOr0V3lligwIQZalg5g&ust=1391319854005971)

Slika 7: Prikaz pred, med in po poplavah 2012

(Vir:<http://bojanambrozic.wordpress.com/2012/11/15/inzenirsko-geoloski-vidiki-posledic-poplav-6-11-2012>)

Slika 8: Uničeni domovi

(Vir: http://www.siol.net/novice/slovenija/2012/11/poplave_skoda_vlada.aspx)

5. EMPIRIČNI DEL

5.1 Raziskava

Kot oškodovanca v katastrofalnih poplavah me seveda zanima vzrok za nenadno spremembo prognoze poplav, kakor tudi vzrok za samo poplavo.

Avstrijska družba, ki upravlja hidroelektrarne, je, 5. 11. 2012, ob 12. uri v strugo reke Drave izpustila pretok nad 2000 m³/s. Običajen pretok v tem delu znaša med 400 -500 m³/s.

Črne vremenske napovedi so v začetku meseca novembra najhujši izid napovedovale Primorski, a so najmočnejši udarec prejeli Podravje, Savinjska in Koroška. Pretok Drave je presegel 3000 kubičnih metrov na sekundo, kar je več od rekorda, ki ga je Agencija za okolje izmerila leta 1965. Razmere je poslabšalo še odprtje zapornic na reki Dravi v Avstriji, kjer je bilo mesto Labot dva metra pod vodo, Slovenijo je zajel poplavni val, zaradi katerega je že grozil spor s sosednjo državo.

Tu se mi pojavlja vprašanje, ali so zaposleni v avstrijskem mestu Labotu ravnali pravilno?

Proti avstrijskim elektrarnam Hydro Power Verbund AG je sprožen kazenski postopek, saj naj bi s svojim neodgovornim dejanjem sprožili nenaden porast vode. Avstrijska družba, ki upravlja hidroelektrarne, je namerno zavlačevala s sprostitvijo zapornic, saj so želeli napolniti svoje »bazene« oziroma jezera za pridobivanje električne energije. Ko so videli, da bo pretočni val prevelik, so nenadoma spustili zapornice, s tem so povzročili, da je bilo njihovo lastno mesto Labot pod vodo. Seveda je tako velik val povzročil posledice tudi v Sloveniji.

Tožba proti Verbundu zaradi lanskih poplav

Več kot 60 večinoma slovenskih pa tudi avstrijskih državljanov in podjetij, ki so jih lani novembra prizadele hude poplave, se je pridružilo skupinskemu odškodninskemu zahtevku proti upravitelju dravskih hidroelektrarn na avstrijski strani - podjetju Verbund.

11.07.2013 10:05 , STA/M.J. | Foto: Reuters

Pri zahtevku jih zastopa celovški odvetnik Franz Serajnik. Zastopnik oškodovancev je za omenjeni časnik v zvezi s tožbo pojasnil, da je **upravitelj novembra lani začel prazniti jezove hidroelektrarn** v trenutku, ko je zaradi obilnih padavin Drava začela poplavljati okoliška območja, in tako znatno povečal učinek uničujočih poplav, ki so se po toku Drave privalile v Slovenijo. **Verbund je po njegovem ogrozil javno varnost.**

Sicer pa se zanimanje za priključitev skupinski tožbi po njegovem še vedno povečuje. Večinoma gre za slovenske državljane, ki živijo med Dravogradom in Mariborom, nekaj pa je tudi Avstrijcev in podjetij. Čeprav tožbe še niso vložili, Serajnik ocenjuje, da se bo skupna višina zahtevane **odškodnine približala šestim milijonom evrov**, piše Dnevnik.

Lanske poplave so samo v Sloveniji po podatkih ministrstva za kmetijstvo in okolje povzročile za dobrih 373 milijonov evrov neposredne škode, medtem ko so v Avstriji škodo po poplavah ocenili na okoli 6,5 milijona evrov.

Kot piše časnik, so ravno v teh dneh oškodovanci preko odvetnika upravitelja hidroelektrarn pisno obvestili o svojih zahtevah, ali in kdaj bodo vložili civilno tožbo, pa bo odvisno od odziva Verbunda. Če ta ne bo privolil v zunajsodno poravnavo, **Serajnik napoveduje, da ga bodo začeli sodno preganjati najkasneje jeseni.** Odvetnik ne dvomi o uspehu tožbe, saj odgovornost podjetja za dodatne razsežnosti poplav po njegovih besedah ne bi smela biti več sporna.

Nanjo namreč kažejo tudi številne tehnične ugotovitve, do katerih so se dokopali preiskovalci v postopku, ki ga je že spomladi sprožilo avstrijsko državno tožilstvo v Celovcu. V njem kot zastopnik oškodovancev sodeluje tudi Serajnik, zato ima dostop do doslej zbranih informacij. Preiskava tožilstva bo po njegovi oceni trajala še kar nekaj časa, še dodaja Dnevnik.

Sicer pa je že aprila letos tudi avstrijsko **državno tožilstvo v Celovcu zaradi ravnanj med novembrskimi poplavami sprožilo preiskovalni postopek proti družbi Verbund.**

Slika 9: Dopis o vložitvi tožbe zoper podjetje Verbund (Vir: STA/M.J., Tožba proti Verbundu, Žurnal)

Številni oškodovanci vzdolž reke Drave so se pridružili tožbam avstrijske elektrarne. Pravilno je, da nekdo prevzame odgovornost za dejanje, ki je povzročilo katastrofalne poplave novembra 2012.

Pri odpravljanju posledic poplav so ljudem pomagale humanitarne organizacije. Sodeloval sem s člani Škofijskega Karitasa Maribor in pridobil naslednje podatke:

Po sklepu Vlade RS o interventni pomoči poplavljenim v višini 1,5 mio EUR, ki sta ju delili dve humanitarni organizaciji, in sicer Rdeči križ in Karitas, vsaka polovico med oškodovane.

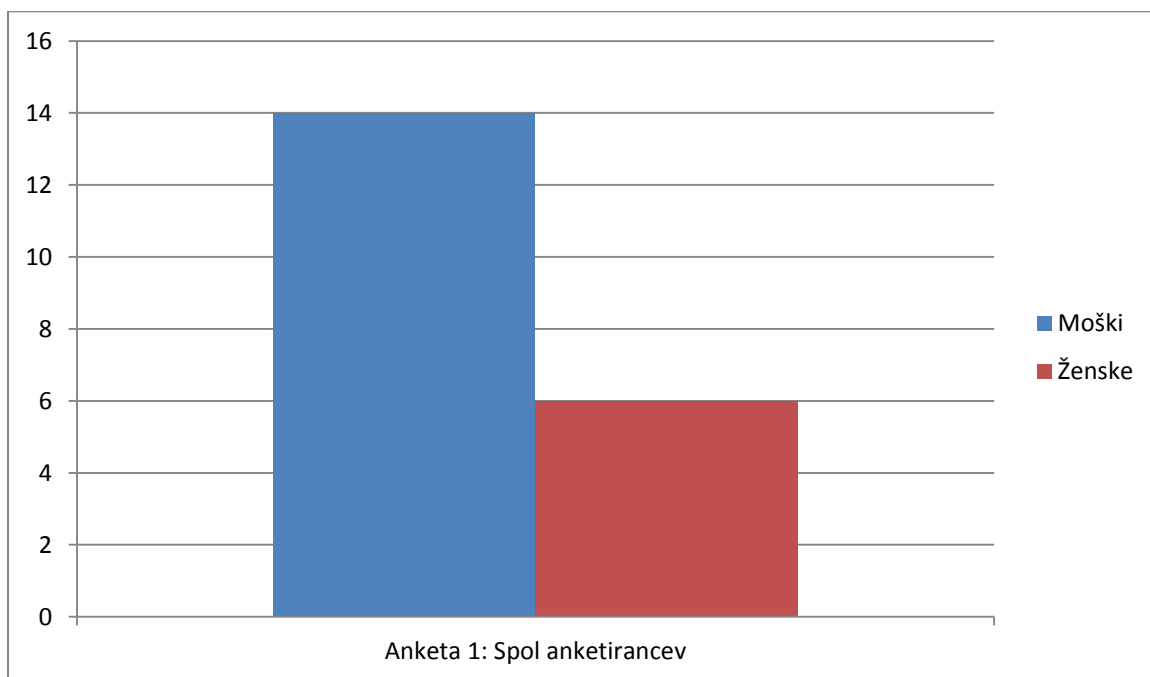
Karitas je glede na navodila pomagal 685 upravičencem v skupnem znesku 750.000 eur.

5.2 Anketa

Sestavlil sem anketo, ki je bila razdeljena naključno 20 osebam v okolici Maribora, ki so bili v poplavah 2012 odrezani od sveta. Za 20 oseb sem se odločil načrtno, saj sem izbral sosede, za katere sem vedel, da so bili ob poplavah prizadeti in tudi zato, ker jih poznam, in ker sem vedel, da so bili ob sami katastrofi bolj ali manj prizadeti, šokirani in potrti. Izbral sem si mali anketni vzorec, saj sem želel konkretne podatke od ljudi, ki so to neposredno doživeli.

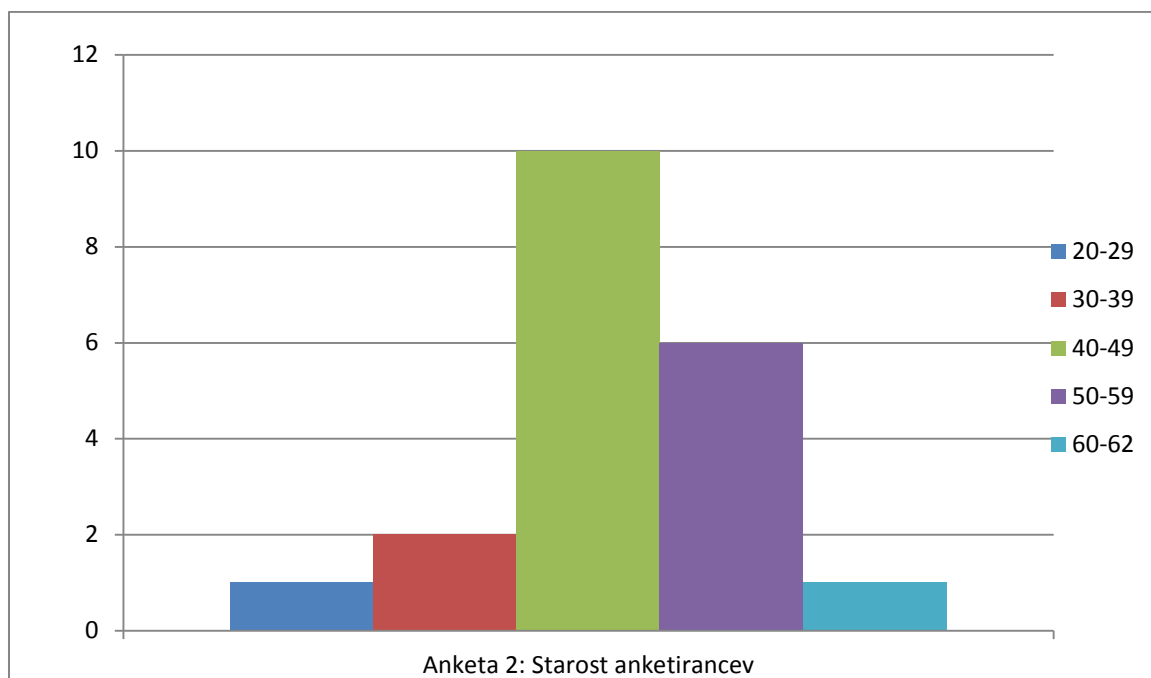
1. V anketi je sodelovalo 14 moških in 6 žensk.

Graf 1: Sodelujoči v anketi

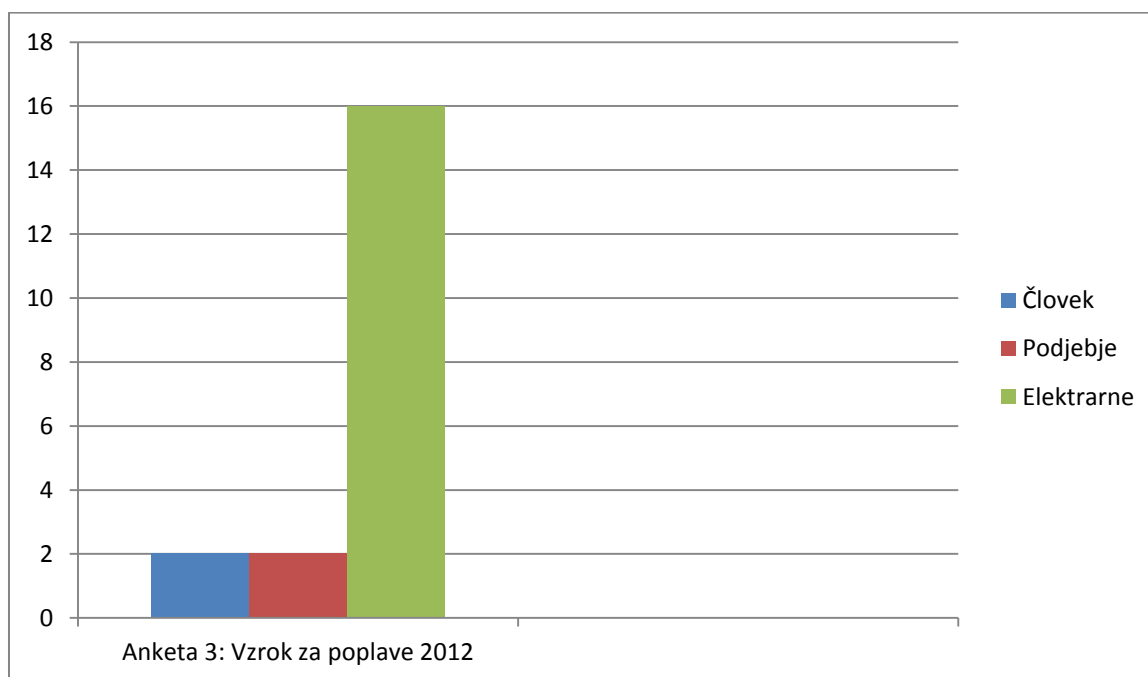
2. Anketiranci so bili v starosti od 20 do 62let

Graf 2: Starost anketirancev

3. Prosim, če se označite po vašem mnenju vzrok za poplave leta 2012 (možen je samo en odgovor).
- a) Vzrok so podnebni vplivi.
 - b) Vzrok je človeški faktor.
 - c) Vzrok so avstrijske elektrarne.

Graf 3: Prikaz vzroka poplav

V anketi je sodelovalo 20 ljudi. 16 anketirancev je odgovorilo, da so vzrok za poplave novembra 2012 avstrijske elektrarne, 2 sta odgovorila, da so vzrok podnebni vplivi, 2 sta odgovorila, da je vzrok človeški faktor. Graf nam prikazuje, da se je 10 odstotkov anketirancev opredelilo, da je vzrok za novembrske poplave v človeškem faktorju, 10 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da so vzrok podnebni vplivi, kar 80 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da so vzrok avstrijske elektrarne.

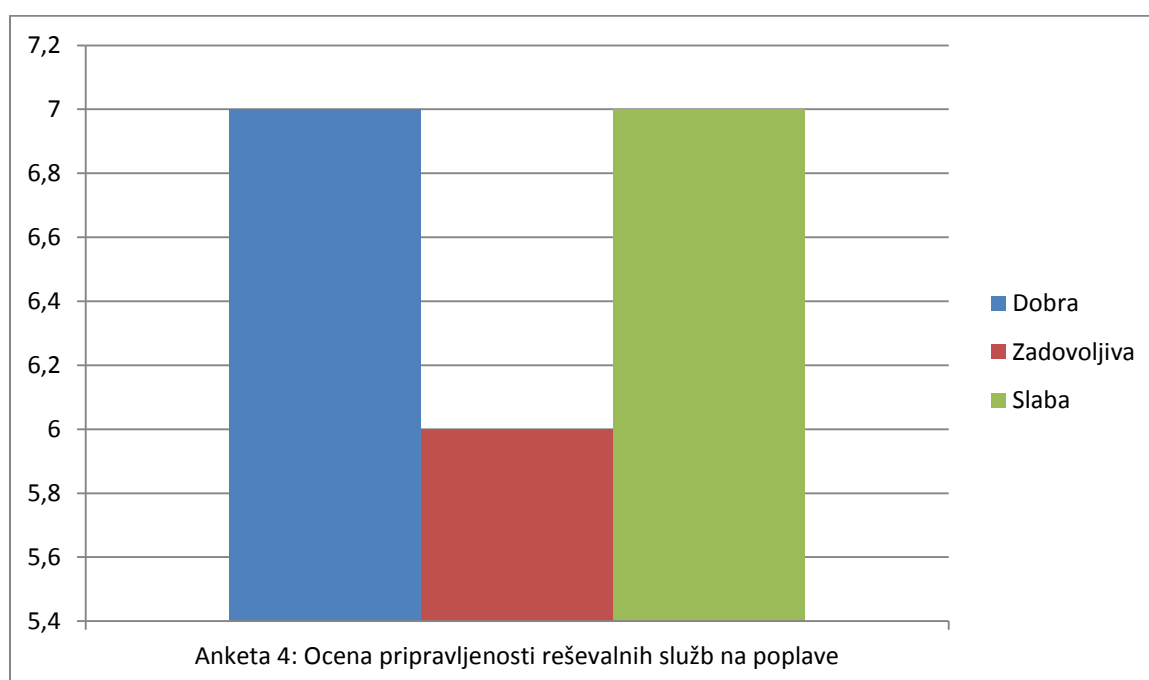
Dejstvo: Podjetje Verbund, ki upravlja zapornice na reki Dravi v Avstriji, je z zadrževanjem in z zapiranjem zapornic povzročilo, da se je v njihovih bazenih nabralo preveč vode. In ko so uvideli, da ne bodo mogli vse vode zadržati, so dvignili zapornice in s tem povzročili, da se je pretok reke Drave enormno povečal. Zaradi svoje napake, t.j. nenadnega odprtja zapornic na reki Dravi, so poplavili tudi svoje mesto Labot, hkrati pa so tudi povzročitelji poplav, ki so prizadele tudi slovensko stran.

Ugotovitve ob anketi: skoraj vsi smo enakega mnenja, in sicer o krivcu poplav. V kolikor bi se mnenje o vzroku bolj izrazito razhajalo bi človek lahko podvomil na rezultat ankete; torej je ugotovitev pravilna.

4. Kako ocenjujete pripravljenost reševalnih služb na poplave?

- a) dobra
- b) zadovoljiva
- c) slaba

Graf 4: Pripravljenost reševalnih služb na poplave

V anketi je sodelovalo 20 ljudi. 7 anketirancev je ocenilo, da je bila pripravljenost dobra, 6 anketirancev se je opredelilo, da je bila pripravljenost zadovoljiva, 7 anketirancev se je opredelilo, da je bila pripravljenost slaba. 35 odstotkov anketirancev meni, da je bila pripravljenost reševalnih služb dobra, 30 odstotkov ljudi meni, da je bila pripravljenost reševalnih služb zadovoljiva, 35 odstotkov ljudi meni, da je bila pripravljenost slaba.

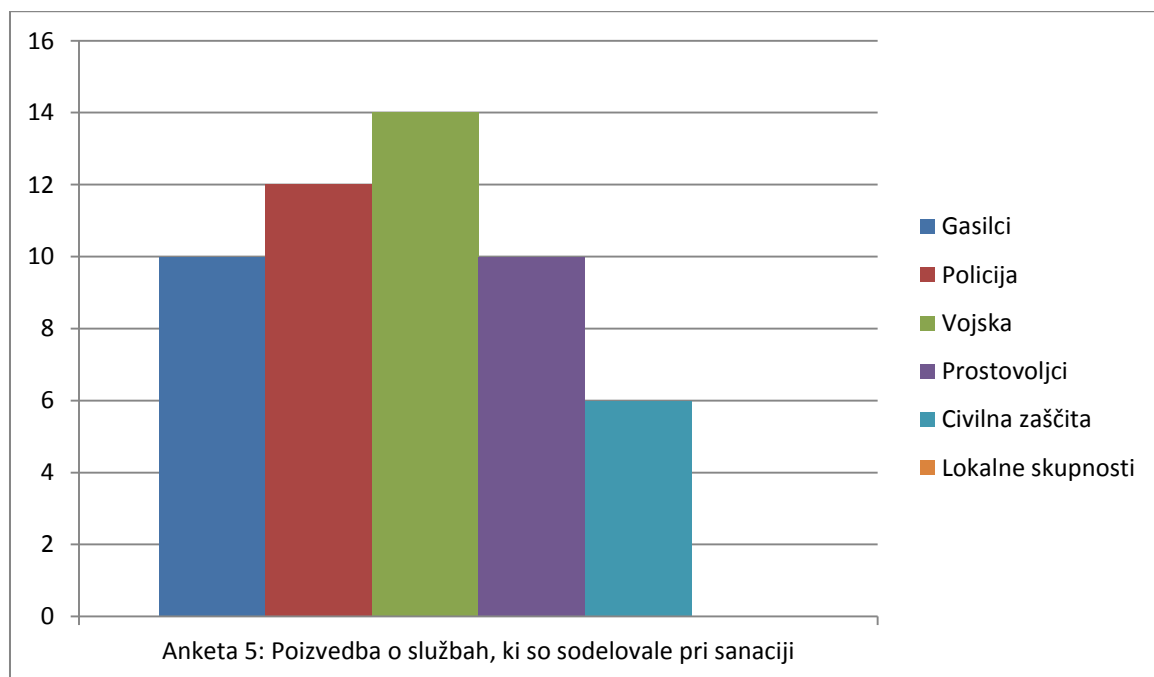
Dejstvo: Pripravljenost reševalnih služb (gasilci, vojaki) v anketiranem okolju je bila katastrofalna. Center za obveščanje je bil prepozen. Žal niti vodstvo reševalnih služb ni imelo pojma o sami organizaciji, informacij o grozeči nevarnosti niso imeli, bili so v posmeh prebivalcem anketiranega okolja. Protipoplavne vreče, ki so osnova pri zaščiti pred poplavami, so si prebivalci pripravili sami, gasilci so si redno zapisovali, koliko vreč (praznih) je katera družina odpeljala in povedali so, da bodo za te vreče poslali družinam račun.

Gasilci so odpovedali, vsaj v našem okolišu. Ko so se prebudili, so najprej pomagali sebi doma, nato so bili na vrsti ostali.

5. Označite, katere službe so sodelovale pri sami sanaciji škode?

- a) gasilci
- b) policija
- c) vojska
- d) prostovoljci
- e) civilna zaščita
- f) lokalne skupnosti

Graf 5: Sodelovanje služb pri sanaciji

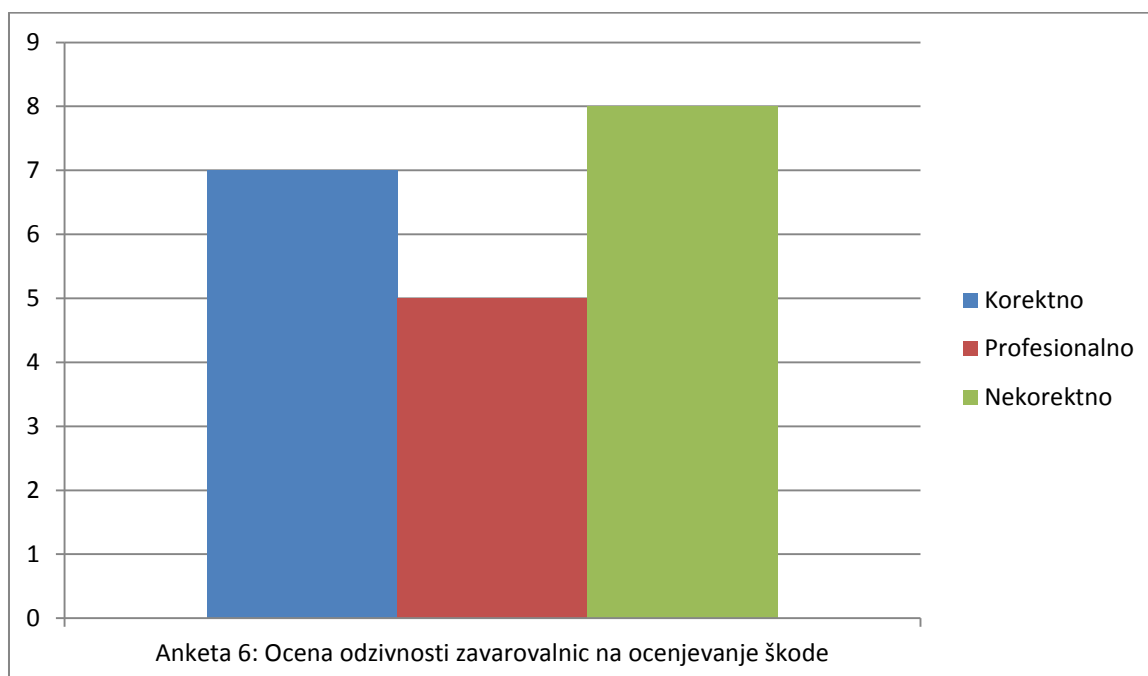

V anketi je sodelovalo 20 ljudi . 10 ljudi se je opredelilo, da so pri sanaciji škode sodelovali gasilci, 12 se jih je opredelilo, da je sodelovala policija, 14 se jih je opredelilo, da je sodelovala vojska, 10 se jih je opredelilo, da so sodelovali prostovoljci, pri 6 ljudeh je sodelovala civilna zaščita. 50 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da so pri sanaciji sodelovali gasilci, 60 odstotkov je odgovorilo, da je sodelovala policija, v 70 odstotkih anketirancev je sodelovala tudi vojska, pri 50 % anketirancev so sodelovali prostovoljci, v 30 odstotkih je sodelovala civilna zaščita, prisotnosti lokalne skupnosti ni nihče od anketirancev opredelil.

6. Kako ocenjujete odzivnost zavarovalnic na ocenjevanje škode?

- a) Ocenjevanje škode so opravili korektno.
- b) Ocenjevanje škode so opravili profesionalno
- c) Ocenjevanje škode so opravili nekorektno.

Graf 6 : Odzivnost zavarovalnic na ocenjevanje škode

V anketi je sodelovalo 20 ljudi . 7 anketirancev je ocenilo, da so ocenjevanje škode opravili korektno, 5 anketirancev je ocenilo, da so ocenjevanje škode opravili profesionalno, 8 anketirancev je ocenilo, da so ocenjevanje škode opravili nekorektno. 35 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da je bilo ocenjevanje škode s strani zavarovalnic korektno, 25 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da je bilo ocenjevanje škode s strani zavarovalnic profesionalno, 40 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da je bilo ocenjevanje škode s strani zavarovalnic nekorektno.

Pričakoval sem, da se bo glavnina anketirancev opredelila ravno za zadnjo možnost, t.j. nekorektno, saj je tu človeški faktor, ki ocenjuje, da so nepremičnine, materialna last, človekovo delo,... neprecenljivi, ne pa ocenjeni z zmanjšano vrednostjo, kot jo je ocenila zavarovalnica.

Dejstvo: Prvi teden poplav je bila odzivnost zavarovalnic velika. Na teren so poslali preko 500 svojih cenilcev in odvisno od zavarovalnice je bila opravljena cenitev škode.

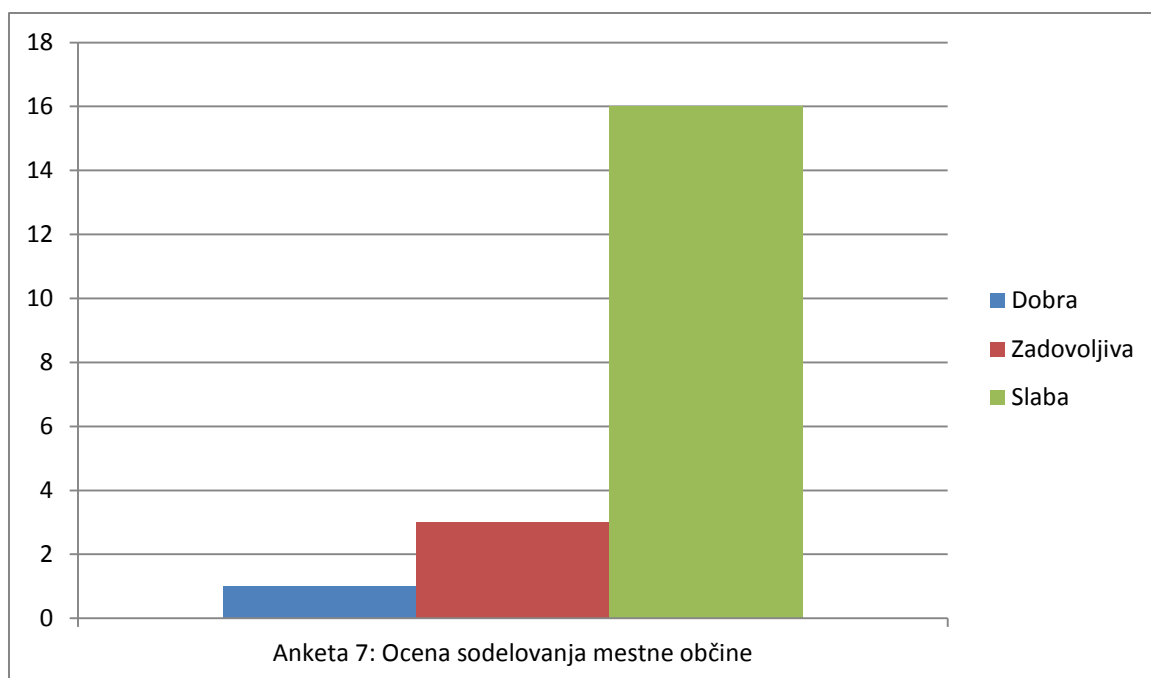
Nekatere zavarovalnice so se odločile za pavšalni znesek, ki je bil že v osnovi pripisan na zavarovalni polici, določene zavarovalnice so na teren poslale svoje cenilce. Cenilci, ki so krojili usodo oškodovancev, so bili profesionalni ali pa amaterji.

Dejstvo je, da težko oceni škodo nekdo, ki več kot polovico opreme sploh ne pozna, sam določi vrednost opreme, ki je ne pozna.... Komentarjev na delo zavarovalnic je bilo veliko. Če zanemarimo čustveno plat, je dejstvo naslednje: kdor je imel zavarovano, je dobil odškodnino, kdor zavarovanega ni imel, ni imel možnosti za kakšno odškodnino.

7. Kako ocenjujete sodelovanje in odzivnost Mestne občine Maribor?

- a) dobra
- b) zadovoljiva
- c) slaba

Graf 7: Sodelovanje Mestne občine Maribor

V anketi je sodelovalo 20 ljudi. 1 anketiranec je ocenil, da sta bili sodelovanje in odzivnost Mestne občine Maribor dobro, 3 anketiranci so se opredelili za zadovoljivo sodelovanje občine, 16 anketirancev je ocenilo, da sta bili sodelovanje in odzivnost mestne občine slabi. 5 odstotkov anketirancev meni, da je bilo sodelovanje občine dobro, 15 odstotkov anketirancev meni, da je bilo sodelovanje zadovoljivo, 80 odstotkov anketirancev meni, da je bilo sodelovanje Mestne občine Maribor slabo.

Dejstvo: Mestna občina Maribor je pripravila sveženj napotkov, kako in kaj po poplavah. Ljudje so bili siti praznih obljub in puhlih navodil. Vse, kar zanima oškodovance v poplavah je, kako pridobiti denarna sredstva za sanacijo posledic poplav. To in nič druga ni pomembno.

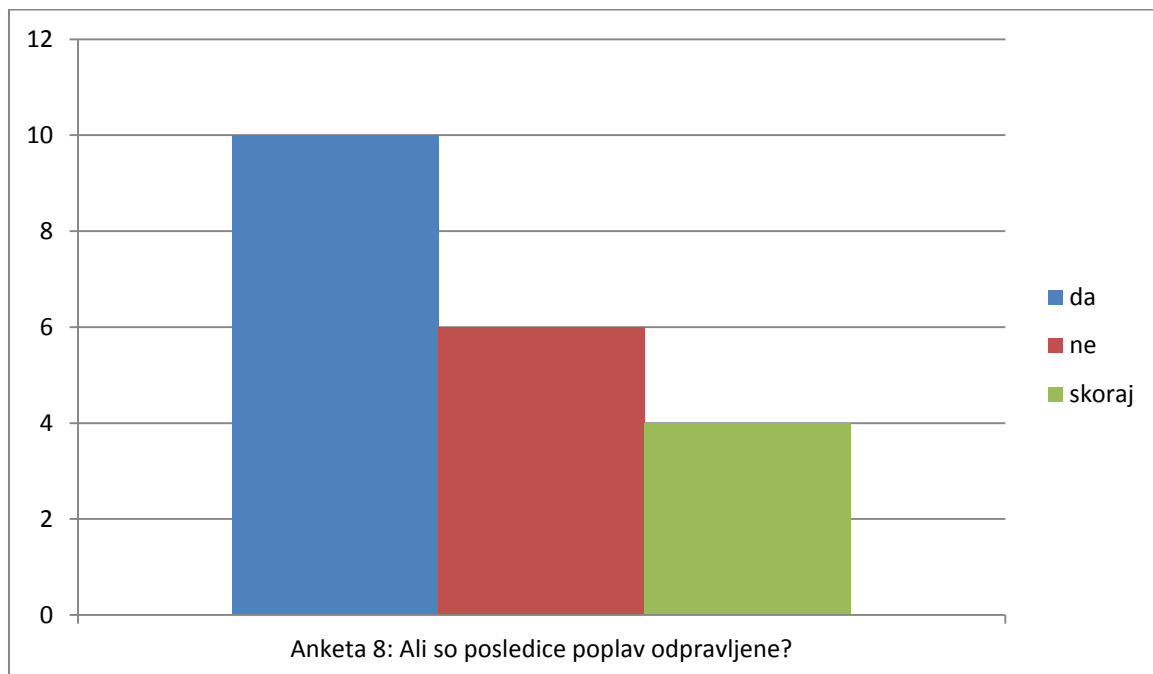
Mestna občina Maribor je poslala na teren svoje cenilce, ki so ocenili škodo na objektu. Ocenili so samo zidove na hišah in ničesar drugega. To je njihova podlaga za cenitev. Niso se upoštevali dodatni elementi, ki so prav tako predmet škode. To niso samo zidovi, tu so še ostali deli prostorov, ki so uničeni, okolica domov oškodovancev in najpomembnejša je oprema.

Mestna občina Maribor je oškodovancem nakazala prvi paket finančne pomoči, in sicer 200 eur po hiši, ki je bila udeležena. Drugi paket finančne pomoči bo dobila samo tista hiša, kjer vrednost njihove ocenjene škode, t.j. škode zidov, presega znesek odškodnine, ki so jih udeležencih v poplavah dobili od zavarovalnice in so leta in leta plačevali premije.

8. Ali imate odpravljene posledice poplav novembra 2012?

- a) da
- b) ne
- c) skoraj

Graf 8 : Odprava posledic poplav

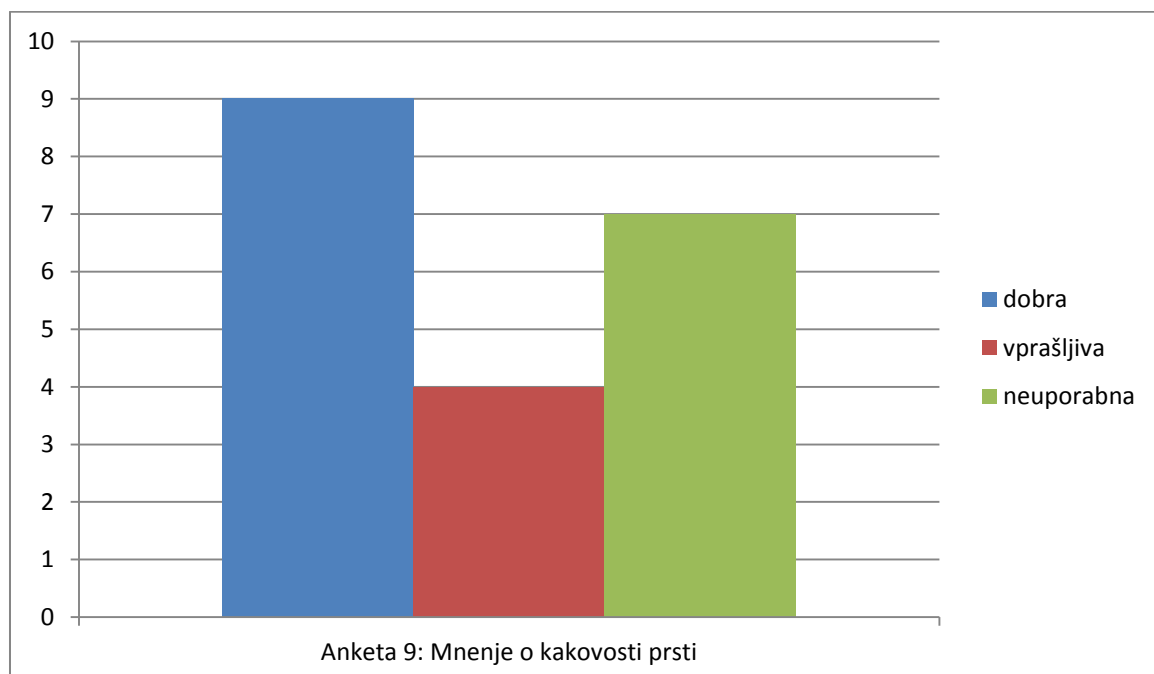
V anketi je sodelovalo 20 ljudi. 10 anketirancev je odgovorilo, da so posledice poplav odpravljene. 6 anketirancev se je opredelilo, da posledic še niso sanirali, 4 anketiranci so se opredelili, da so posledice skoraj dokončno sanirali. 50 odstotkov anketirancev meni, da so

posledice poplav sanirali, 30 odstotkov anketirancev meni, da posledic še niso sanirali, 20 odstotkov anketirancev meni, da bodo posledice poplav skoraj odpravili.

Dejstvo: Posledice poplav še niso sanirane v primeru, ker je bila prvotna sanacija narejena prehitro. Ni bilo pametno prehitovati izsuševanja prostora in anketiranci, ki niso upoštevali dejstva, da mora biti prostor popolnoma posušen, so napravili sanacijo v obliki novih ometov ali novega barvanja in ti so ostali na polovični ravni sanacije.

9. Kaj menite, da se je zgodilo z našo prstjo? Glede na dejstvo, da je bilo izlitega več kurilnega olja in drugih škodljivih snovi.
- a) Kakovost prsti je dobra.
 - b) Kakovost prsti je vprašljiva.
 - c) Prst ni za uporabo.

Graf 9 : Kakovost prsti

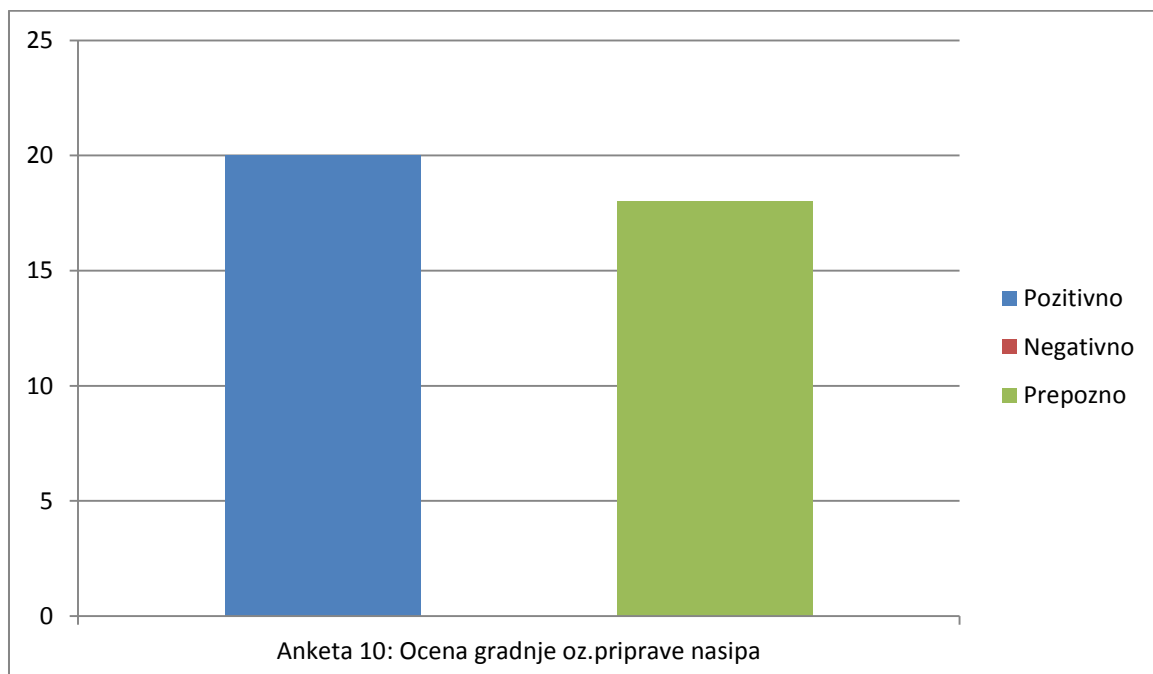
V anketi je sodelovalo 20 ljudi. 9 ljudi meni, da je kakovost prsti dobra, 4 anketiranci menijo, da je kakovost prsti oz. zemlje vprašljiva, 7 jih meni, da je kakovost prsti neuporabna oziroma menijo, da še nekaj let ne bi smeli uporabljati te zemlje za pridobivanje osnovnih kultur. 45

odstotkov anketirancev meni, da je kakovost zemlje dobra, takšna kot je bila pred poplavami. 20 odstotkov anketirancev se je opredelilo, da je kakovost prsti vprašljiva, le 35 odstotkov anketirancev meni, da je zemlja kontaminirana oziroma neuporabna za pridobivanje zelenjave in sadja.

10. Kako ocenjujete gradnjo oziroma pripravo protipoplavnega nasipa?

- a) pozitivno
- b) negativno
- c) prepozno

Graf 10: Mnenja glede gradnje protipoplavnega nasipa

Vseh 20 anketirancev se je opredelilo, da je gradnja oziroma priprava protipoplavnega nasipa pozitivna. In hkrati se je 18 anketirancev opredelilo še, da je gradnja prepozna. Vseh 100

odstotkov anketirancev meni, da je gradnja protipoplavnega nasipa nekaj pozitivnega, vendar hkrati 90 odstotkov meni, da je gradnja žal prepozna.

Dejstvo: Leto dni po poplavah so se pričela pripravljala dela in pripravila se je trasa za izgradnjo protipoplavnega nasipa.

Načrt, potrditev in sama izvedba sicer trajajo že dalj časa, vendar so ljudje zadovoljni z začetkom izvedbe del.

Z anketo sem želel ugotoviti dejansko stanje po poplavah. Ljudje imajo različna mnenja, vendar se določena mnenja v vsakem primeru izenačijo: ljudje so prepričani o krivcu poplav, pripravljenost je bila slaba, ljudje so prepričani, da je zemlja dovolj dobra, da ne vsebuje kovin (naftnih derivatov). Kljub temu velja pozornost pri obdelavi zemlje, priporočljiva je zamenjava prsti.

5.3 Intervju

Intervju je bil opravljen z gospodom Darkom Bračunom, ki je generalni tajnik, zaposlen na Nadškofijskem Karitasu Maribor.

Kakšna je bila humanitarna dejavnost Škofijske Karitas Maribor v poplavah med 4.- 7. novembrom v letu 2012. Je vaša dejavnost sistemsko urejena?

Da. Karitas deluje na več ravneh. V kontekstu elementarnih, naravnih oz. drugih nesreč deluje v skladu s poslanstvom in po naprej določenih oz. dogovorjenih načinih. Na različnih nivojih delovanja ima Karitas sprejete temeljne akte med katere sodi tudi Pravilnik o ravnanju in aktivnostih ob naravnih oz. elementarnih nesrečah. Tako glede na obseg in višino škode aktiviramo lokalno Župnijsko Karitas oz. Dekanijsko, Škofijsko oz. Slovensko Karitas. V danem primeru smo aktivirali vse nivoje.

Nadškofijska Karitas Maribor se je takoj povezala z vsemi ogroženimi področji. Takoj smo preko sodelavcev in prostovoljcev Župnijskih Karitas v Črni, Slovenj Gradcu, Mislinji, Dravogradu, Vuzenici, Rušah, Lovrencu na Pohorju, Mariboru, Malečniku, Dupleku, Ptuj, Vidmu pri Ptuj, Gorišnici, Markovcih, Ormožu, Cirkulanah vzpostavili pomoč v oblačilih, obutvi, odejah, higienskih potrebščinah in prehrani. Med samim razdeljevanjem pomoči se je opravila komunikacija in logistična podpora z občinami in Rdečim križem ter pridobivale so

se prve informacije o ogroženosti ter potrebni pomoči. Tako so se vzpostavili nekateri zbirni centri pomoči, ki smo jih skupno preko ciljnih donacij polnili in posledično razdeljevali prejeto pomoč.

V vsem tem času je potekala komunikacija na najvišji ravni s URSZR, RKS, Vlado RS, MDDSZ, in lokalnimi CSD. Po sklepu Vlade RS o interventni pomoči poplavljenim v višini 1.500.000,00 €, ki ju delita humanitarni organizaciji Rdeči križ in Karitas vsak polovico med oškodovane v vodni ujmi. Vzpostavila se je posebna delovna skupina, ki je dorekla kriterije, oblikovala enotno vlogo in način reševanja. Po pridobljenih navodilih in zbranih vlogah oškodovancev na poplavljenem področju se je pričela II. faza pomoči – delitev sredstev po sklepu Vlade RS – v lokalnih (teritorialno glede na občino) so se sestali predstavniki občine, CSD, RK, in Karitas. Obravnavali so vloge in določili višino pomoči glede na predhodno določene kriterije.

Realizacija pomoči je potekala preko posebnih naročilnic. Skupaj je bilo obravnavanih kar 836 vlog, od tega je Karitas pomagal 420 opravičencem.

III. faza pomoči je potekala v kontekstu razdeljevanja pomoči zbrane preko dobrodelnega koncerta Stopimo skupaj – RTV SLO in pomoči zbrane na TRR Karitas.

Sedaj smo v IV. fazi pomoči, ko ugotavljamo tiste primere oz. stiske, kjer moramo nuditi ciljno spremljano pomoč zaradi takšnih in drugačnih vzrokov (starost, bolezni, majhni otroci, takšna višina škode – posebne socialne okoliščine...)

Dejstvo je tudi, da danes na večjih straneh ugotavljamo, da bo prva sanacija po poplavih trajala več let, saj so nekateri, ki so že posušili stanovanja in postavili novo pohištvo, ugotovili, da vlaga ponovno vdira iz z vodo napitih sten in temeljev, tako da imajo ponovno velike probleme...

Ste pri nudenju humanitarne pomoči sodelovali s katerimi drugimi vladnimi in nevladnimi organizacijami?

Da. Sodelovanje je na vseh nivojih potekalo odlično in v želji, kako v danih okoliščinah oškodovanim na poplavljenem področju čim bolj pomagati in hkrati ne pozabiti poslanstva, ki ga opravljamo. Tako je najtesneje potekala koordinacija s sorodno humanitarno organizacijo Rdečim križem, s strokovnimi službami Uprave RS za zaščito in reševanje, s

strokovnimi službami občin in centrov za socialno delo. V manjši meri tudi z drugimi deležniki.

S koliko sredstvi in predvsem s kakšnimi sredstvi je bila humanitarna pomoč nudena? Kdo jo je namenil?

Pomoč je potekala na več nivojih. Najprej materialna pomoč kot že navedeno. Tukaj je Karitas na vseh nivojih opravljal naloge koordinacije in usmerjanja pomoči tja, kjer so bile zaznane največje potrebe. Sprejeli in razdelili smo več deset tovornjakov in kombijev različne humanitarne pomoči (oblačila, obutev, posteljnina, hrana, ozimnica...) Takoj smo odprli poseben sklic na TRR Karitas, kjer smo zbirali sredstva. Stanje je sledeče za Nadškofijsko Karitas Maribor:

Od 30. 11. 2012 do 20. 3. 2013 se je razdelilo 684.518,30 €.

- Vladna sredstva 447.014,51 €
- Lastna sredstva (FIHO, Stopimo skupaj, SK in ŠK) 237.503,79 €

So se člani Karitasa vključili v reševalno in humanitarno akcijo takoj po nesreči? So bili prisotni na terenu?

Da. Takoj smo pristopili, seveda glede na zmožnosti in usposobljenost ter opremljenost k prvi pomoči. V tem kontekstu smo videli pomembno nalogo pri zagotavljanju zadostne logistične podpore pri razdeljevanju prejete materialne pomoči in iskanju tistih, ki zaradi takšnih in drugačnih okoliščin sami niso mogli prevzeti pomoči.

So bili na terenu prisotni tudi prostovoljci? Kakšen je njihov prispevek ob takih večjih nesrečah, kot so bile te poplave?

Da. Za širše področje Koroške in Podravja lahko rečemo, da je bilo takoj na terenu 23 župnijskih Karitas in preko njih čez 250 prostovoljcev Karitas.

Se je s strani humanitarnih organizacij nudila tudi prva psihološka pomoč?

V tem kontekstu Karitas nudi pomoč glede na poslanstvo, ki je v svojem bistvu prinašanje upanje. So pa naši sodelavci in prostovoljci Karitasa usposobljeni, da v kolikor prepoznajo

določene stiske, za katere sami vedo, da presegajo njihove zmožnosti oz. zmožnosti lokalne Karitas, takoj nudijo informacije oz. napotijo človeka v stiski na ustrezne institucije.

Kakšne so izkušnje Karitasa v navedeni naravni nesreči?

Karitas v Sloveniji deluje od leta 1990. Prva preizkušnja so bile poplave ob reki Savinji takoj ob ustanovitvi Karitasa. Kar ob nekaj naravnih nesrečah smo sodelavci in prostovoljci Karitasa uspeli pomagati in reševati. Takšnih razsežnosti, ko je na našem področju bilo pod vodo tako veliko področje, od enega dela škofije do drugega, si ne predstavljamo. Ugotavljamo, da je Karitas tako na župnijskem kot škofijskem nivoju delovala usklajeno in predvsem v smislu poslanstva, da smo bili prisotni tam, kjer mogoče drugi niso.

So se na terenu pokazale tudi kakšne pomanjkljivosti? Katere stvari bi izboljšali?

Za takšne katastrofalne razsežnosti velikih voda in povodenj bi bilo potrebno sistemsko urediti nekatere stvari na nivoju državne in lokalne oblasti, kar zadeva humanitarno delo pa ugotavljamo, da smo sicer za manjše intervencije dobro pripravljeni, ko pa gre za večje naravne nesreče, takšnih razsežnosti, pa materialno enostavno nismo zmogli zagotavljati zadostne logistične podpore – vsi so želeli naenkrat pomagati s pohištvom, oblačili... na drugi strani pa poplavljeni darovanih stvari niso mogli prevzeti, ker so imeli vodo še v stanovanju, kletah... Na tem področju smo imeli nemalo komunikacijskih priložnosti za izvrševanja poslanstva Karitas.

Kakšno je sodelovanje Karitasa z mediji? Kakšen je njihov pomen ob večjih naravnih nesrečah?

Na tem nivoju moramo dati vso priznanje lokalnim medijskim hišam RTV Maribor, Večer, ... lokalnim radijskim postajam. Za korektno poročanje in predvsem usmerjanje tako poplavljenim kot tistim, ki so želeli pomoč darovati.

Za vse odgovore se odgovornemu na Karitasu najlepše zahvaljujem.

5.4 Sodelovanje reševalnih služb

Pri opravljanju posledic poplav v mesecu novembru 2012 so sodelovale naslednje reševalne službe:

- gasilci,
- vojska,
- policija.

Gasilska zveza Maribor je s pomočjo gasilcev iz prostovoljnih gasilskih društev sodelovala od 5. 11 do 9. 11. 2012.

Samo na področju mariborske regije je sodelovalo 1315 gasilcev, ki so opravili 14.175 delovnih ur, pri tem so uporabili 182 gasilskih vozil, naredili so 7.142 kilometrov in bili odsotni iz dela 298 ur.

Pomoč so nudila tudi gasilska društva izven Gasilske zveze Maribora. Gasilska zveza Lenart je ponudila pomoč s 122 gasilci, ki so sodelovali od 5. do 7. novembra 2012. Opravili so 187 delovnih ur, pri tem uporabili 26 gasilskih vozil in prevozili 770 kilometrov.

Vir: Sodelovanje na intervencijah ob odpravljanju posledic poplav – november 2012 (Gasilska zveza Maribor)

Reševalne službe, predvsem gasilci, so črpali meteorno vodo in podtalnico iz stanovanjskih in proizvodnih objektov, pomagali prebivalcem pri polnjenju protipoplavnih vreč ter njihovem nameščanju oz. gradnji obrambnih nasipov pred poplavnim valom, odstranjevali naplavine ter čistili cestne prepuste, postavljali cestne zapore, pomagali pri umiku ogroženih oseb, njihovega premičnega premoženja in živali, čistili in odstranjevali nevarne snovi, zaščitili zemeljske plazove z zaščitno folijo ter odvodnjavali plazišča, začasno pokrivali razkrite strehe, razžagovali podrto drevja ... Prebivalcem je bilo naročeno tudi prekuhanje vode.

Ocena neposredne škode bo, glede na obseg nesreče, obsegala škodo na kmetijskih zemljiščih, gospodarstvu, gradbenih inženirskih objektih (transportna infrastruktura, distribucijski cevovodi, vodni objekti in drugo), vodotokih in stavbah.

Slovenska vojska je bila, skladno z usmeritvami načelnika Generalštaba Slovenske vojske, od 4. 11. 2012 v pripravljenosti za nudenje pomoči v primeru poplav.

Veterinarska uprava se je vključila v priprave za pomoč na poplavljenih območjih in sodelovala z enotami civilne zaščite in Upravo RS za zaščito in reševanje. Veterinarske organizacije s koncesijo, ki so vključene v mrežo javne veterinarske službe, imajo

organizirano neprekinjeno veterinarsko službo z dežurstvom ali stalno pripravljenostjo, tako da je izvajanje nujnih veterinarskih storitev zagotovljeno 24 ur na dan.

Policisti so izvajali naslednje nujne ukrepe:

- zavarovanje kraja prometnih nesreč in njihovo obravnavanje;
- zavarovanje kraja poplavljenih cest, podvozov, tunelov, zemeljskih plazov;
- sodelovanje z upravljavci cest pri postavitvi ustrezne prometne signalizacije oz. urejanje prometa do vzpostavitve le-te;
- omogočanje neoviranega pristopa vozil pripadnikom sil za reševanje in pomoč;
- varovanje premoženja v primeru izvajanja evakuacij.

V reševanje oseb na strehi objekta sredi Drave v naselju Vurberk na območju PU Maribor se je 5. 11. 2012 aktivno vključila tako letalska policijska enota kot helikopter slovenske vojske. Policijska enota je kljub skrajnim razmeram (noč, dež) uspešno rešila osebe, ki so se nahajale na strehi objekta.

Med trajanjem vodne ujme je sodelovalo približno 300 policistov in starešin dnevno, v nočni izmeni pa približno 200. Vse NOE GPU in PU so naloge policije izvajale z lastnim moštvom, v okviru rednega dela. Skladno z nastalimi situacijami na terenu so bili v službo poklicani policisti in drugi delavci policije, ali pa jim je bila odrejena pripravljenost na delovnem mestu oz. na domu. Uprava policijskih specialnosti je zaradi predvidenih dodatnih potreb po moštvu zagotovila delo dodatne posadke helikopterja.

Slovenska vojska je bila v odpravljanje posledic poplav intenzivno vključena v torek, 6. novembra 2012, neposredno je na terenu angažirala 473 pripadnikov na območju severovzhodne Slovenije (območje Podravja, Koroške, vzhodnoštajerske in zahodnoštajerske regije). Logistično jih je podpiralo 90 pripadnikov, prav tako je v strukturi poveljevanja in kontrole delovalo 40 pripadnikov. Skupaj so ta dan sodelovali pri odpravljanju posledic 603 pripadniki. Dne, 7. 11. 2012, je pri odpravljanju posledic angažirano 613 pripadnikov (483 na terenu, 90 v podpori in 40 v strukturi poveljevanja in kontrole) z delovnimi stroji in tovornimi vozili. Pripadniki 14. INŽB so izvedli ogleda dveh lokacij zaradi postavitve montažnih mostov, in sicer v Ljubnem in Črni na Koroškem, kjer je narasla voda poškodovala oz. odnesla

mostova. Slovenska vojska bo skladno z zahtevami RŠCZ pripravljena na posredovanja in posredovala tudi od 8. 11. 2012 naprej.

Po zbranih podatkih je stanje na prizadetih območjih naslednje:

- prizadetih/poplavljenih/poškodovanih je 3.608 stanovanjskih objektov, 658 upravnih in gospodarskih objektov in 10 šol,
- evidentiranih je 397 zemeljskih plazov,
- pri reševanju in odpravljanju posledic poplav je v obdobju med 4. in 7. 11. 2012 sodelovalo 20.048 pripadnikov sil za zaščito in reševanje, in sicer 14.676 gasilcev, 1.596 pripadnikov CZ, 548 policistov, 1.402 vojakov ter 1.826 drugih oseb (komunala, elektro, prostovoljci...). V reševanje so vključeni tudi pripadniki drugih reševalnih služb (taborniki, skavti, gorski reševalci, podvodni reševalci..),
- iz logističnih centrov URSZR je bilo do vključno 7. 11. 2012 izdanih 27.400 protipoplavnih vreč, 10 motornih žag, 42 črpalk, 2 čolna, 170 lopat, 50 metel, 6 agregatov, 120 gumijastih škornjev, 30 pelerin in 90 kompletov za začasno namestitve ogroženih prebivalcev.

(Vir: www.vlada.si/fileadmin/.../si/...za.../PoplaveNov2012NOVOgradivo.doc)

Slika 10: Pomoč pri sanaciji (Lastni vir)

Slika 11 : Pomoč pri sanaciji (Lastni vir)

5.5 Vloga zavarovalnic

Do točnih podatkov o oceni škode priznane s strani zavarovalnic nisem prišel. Podatki, s katerimi sem razpolagal, so bili na podlagi ocenjevanj in predvidevanj posameznih zavarovalnic, in sicer:

- Zavarovalnica Maribor- predvidena škoda v višini 10 mio EUR,
- Zavarovalnica Triglav- predvidena škoda v višini 10 mio EUR,
- Zavarovalnica Adriatic – predvidena škoda v višini 2 mio EUR,
- Zavarovalnica Generali – predvidena škoda do 1 mio EUR.

Posamezni oškodovanci, t.j. zavarovanci, so svoje škode prijavili neposredno na svojo zavarovalnico. Ta je v postopku prijave škode sodelovala in bila hitro odzivna in je glavnino ocene in popisa škod opravila v prvem tednu.

Sama cenitev škode, ki so jo opravili pooblaščen cenilci s strani zavarovalnic, so pomenila za krajane oziroma za oškodovance kruto izkušnjo. Človek, ki izgubi glavnino stvari, težko sprejme dejstvo, da lahko oceni njegovo škodo oseba, ki ni bila prizadeta, ki samostojno oceni vrednost njegove škode oziroma posameznih predmetov, ki so bila »priznana« kot uničena...

Zavedati se moramo, da zavarovalnica ni humanitarna organizacija, ki bi delovala za ljudi, ampak deluje izključno samo zase.

Da je temu tako, smo se prepričali tudi udeleženci poplav novembra 2012.

Vir: <http://www.rtv slo.si/okolje/prve-ocene-skode-zadeva-je-katastrofalna/295204>

6. EKSPERIMENTALNI DEL

6.1 Analiza prsti

V jeseni 2012 so poplave prizadele velik del površin Podravja. Poplavljenih je bilo tudi veliko vrtov in njiv, torej površin, kjer se pridelujeta sadje in zelenjava.

Kasnejše analize so pokazale, da je ponekod, verjetno tudi zaradi poplav, vsebnost težkih kovin zelo visoka. Vsebnost težkih kovin v našem organizmu sčasoma povzroči poškodovanje živčnega sistema in posledično spremenjeno duševno obnašanje ljudi in poškodbe organov.

Povišane vrednosti niso na vseh površinah. Ni dokazano, da se na teh površinah hrana ne sme več pridelovati. Ne moremo trditi, ali je vsebnost težkih kovin res presežena. Po drugi strani tudi ni rečeno, da presežena vrednost TK v tleh pomeni, da bo vrednost povišana oziroma presežena tudi v vrtninah.

Vir: www.kmetzav-mb.si/Vrtnine_po_poplavah_2013.doc

Razlita olja, goriva, barve, naftni derivati (vsebnost kovin) so povzročili, da je bila zemlja ljudi, ki so bili udeleženi v poplavah, kontaminirana. Nekateri so priporočanja Zavoda za kmetijsko dejavnost o zamenjavi zemlje na vrtovih upoštevali, nekateri ne. Vendar še vedno velja velika pozornost pri obdelavi zemlje, priporočena je seveda zamenjava prsti, v kolikor do zamenjave prsti ni prišlo, je kakovost prsti oziroma njenih kasnejših pridelkov vprašljiva.

Zemlja je bila kontaminirana. Razlitje olja, barv, drugih škodljivih snovi je prav gotovo povzročila zastrupljenost zemlje. Prebivalci poplavljenih območij smo pričakovali, da bo sodelovanje ustreznih inštitucij večje, in da se bodo javno razgrnili rezultati o kontaminiranosti zemlje. Iluzija je, kar menijo ljudje, da je vse tako kot pred poplavami. Ne more biti. V našem zaselku so le 3 gospodinjstva dejansko kontaminirano zemljo odstranila (odstranitev na deponijo) in jo zamenjali z novo prstjo, ki so jo kupili in s tem zaščitili svoje zdravje. Glede kakovosti prsti sem se obrnil na Zavod za zdravstveno varstvo Tezno, vendar so le ti vljudno zavrnilo kakršno koli posredovanje informacij za javnost.

6.2 Rezultati

Pri naravnih nesrečah ločimo neposredno in posredno škodo.

Neposredna škoda nastane na nepremičninah, premičninah in infrastrukturi, na proizvodnih sredstvih in pridelkih.

Posredna škoda se kaže predvsem v tem, da zaradi poplav dolgoročno ni mogoče izvajati kmetijske ali industrijske dejavnosti.

Škoda v kmetijstvu je odvisna od gladine vode, vrste kmetijskih rastlin, trajanja poplav in letnega časa poplav.

Prst vzdolž reke Drave je bila kontaminirana. Nasveti s strani Zavoda za kmetijsko so bili, da naj prebivalci zamenjajo celotno prst, ki jo imajo namenjeno pridobivanju vrtnin ali 2 leti ne izvajajo nikakršnih aktivnosti.

Ob mojem ogledu zemljišč je bil rezultat sledeči:

- ✓ izredno malo gospodinjestev je zamenjalo prst,
- ✓ ljudje so normalno sadili poljščine in jih tudi uživali.

Mestna občina Maribor je izdala občanom priročnike o samem vzdrževanja in odpravljanju posledic poplav, ki se nanašajo predvsem na odpravljanje nevarnosti za zdravje.

Po opravljenih vprašanjih pri sosedih sem ugotovil, da so od 15 sosedov naredili razkužitev prostora le 3 sosedje.

Pomeni, da še vedno premalo naredimo za svoje zdravje.

» Vlada RS se je na 42. redni seji s sklepom št. 84400-4/2012/16 z dne 20. 12. 2012 seznanila z oceno neposredne škode zaradi posledic poplav med 4. in 5. 11. 2012, ki znaša v gospodarstvu 44.961.955,40 EUR. Ocenjena neposredna škoda presega 0,3 promila načrtovanih prihodkov državnega proračuna za leto 2012 in je tako dosežen limit za pomoč v skladu z Zakonom o odpravi posledic naravnih nesreč. Vlada RS je pristojnim ministrstvom naložila, da pripravijo programe odprave posledic neposredne škode ».

Vir: www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.../poplave/Poplave_12_NOVO.doc

»Poplave ogrožajo človeška življenja in materialne dobrine neposredno z delovanjem vodnega vala ali posredno zaradi poškodb objektov in naprav, poškodb na električnih, plinskih in drugih napeljavah in podobno.

Ob katastrofalnih poplavah lahko pride tudi do drugih oblik škodljivega delovanja voda, kot so:

- površinska, globinska in bočna erozija celinskih voda - površinska erozija pomeni odnašanje delcev s površine zemljišča; globinska erozija močno pogloblja strugo, pobočja pa so zato strma, pogosto navpična ali celo previsna; bočna erozija se pojavi,

ko vodotok spodjeda breg na eni strani svoje struge, tako da material pade v strugo in razpade, istočasno pa se tok vode premika proti bregu, ki se spodjeda.

- nenadzorovano uhajanje nevarnih snovi v okolje - ob poplavi, obstaja velika nevarnost, da zaradi poškodb na objektih in napravah, kjer se proizvajajo, uporabljajo, hranijo ali prevažajo nevarne snovi, pride do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje. Tako lahko pride do številnih zastrupitev z različnimi nevarnimi kemikalijami, poleg tega pa obstaja zaradi možnega razlitja bencina iz poškodovanih cistern povečana nevarnost požarov.«

Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Poplava>

Želel sem analizirati prst. Dejanskih podatkov analize zemlje nisem mogel pridobiti. Upri sem se samo na podatke, ki sem jih pridobil s pomočjo javno objavljenih podatkov zavoda za kmetijstvo in s pomočjo sosedov.

7. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Poplave so mi utrdile zavest, da je narava nepredvidljiva, močna. Doživel sem grenko izkušnjo, ki sem jo najprej izlil na papir v obliki razlagalnega spisa in se z njim predstavil v radijski oddaji lokalne skupnosti.

Sčasoma je dozorelo spoznanje, da bi pripravil raziskovalno nalogo s področja varstva okolja, kjer bi raziskal posledice poplav na rodovitni zemlji in razmišljal o posledicah doma pridelane hrane ter o vplivu na naše zdravje. Zavedati se moramo, da nam lahko še tako zanemarljiva podrobnost poslabša zdravje, ostajamo v tem okolju in sami moramo poskrbeti zase.

Izdelal sem jo kot udeležencev v poplavah v letu 2012. Posledice poplav sem občutil, in sicer z vidika pomanjkanj (pomanjkanje pitne vode, elektrike, ogrevanja), z vidika povečanj (povečanje nesnage v hiši in v okolici hiše), kontaminiranosti zemlje (smo jo dejansko tudi zamenjali).

Največja posledica poplav novembra 2012 je gotovo strah pred naslednjimi.

8. SKLEP

Poplav 6. novembra 2012 se bodo mnogi še dolgo spominjali z bridko, a nemočno jezo, ko jim je narava v nekaj trenutnih pekla vzela vse, kar so si prigarali v vsem svojem življenju. Še posebno velja to za Podravje, kjer so se poplave zaradi svoje silovitosti in katastrofalnega obsega vpisale na črni list zgodovine kot najhujše doslej. Na srečo poplave niso terjale človeških življenj. Vendar za obupane obraze stotin ljudi, ki so ostali dobesedno brez vsega in glede na nastalo stomilijonsko gospodarsko škodo, to verjetno ni najboljša tolažba.

Slika12 : Nemočnost ljudi ob poplavah (Lasten vir)

Z nalogo sem želel potrditi prvotno zastavljene hipoteze, in sicer:

1. Izliva kanalizacije in kurilnega olja sta vplivala na rodovitno prst.
2. S pravilnim usmerjanjem rečne struge bi bilo mogoče katastrofalne poplave preprečiti.

3. Človeški faktor je vplival na katastrofalne poplave.

Pri raziskovalnem delu sem dokazal:

- Zemlja je kontaminirana. Zavod za zdravstveno varstvo na Teznu mi je zelo prijazno odklonil sodelovanje, kar še bolj potrjuje mojo hipotezo. Zemlja je bolj zastrupljena, kot so jo predstavili na zavodu za kmetijstvo in bi lahko analiza sprožila verižno reakcijo vseh vpletenih. S tem sem svojo prvo hipotezo potrdil.
- S pravočasno izgradnjo protipoplavnega zidu in z urejanjem razlitja vode v okolju, ta ne bi ogrožala ljudi s poplavljanjem. Če tega nima, si sama utre pot. Natančno to se je v resnici zgodilo ob poplavah. Tudi druga hipoteza je potrjena.
- Proti avstrijskim elektrarnam Hydro Power Verbund AG je uveden kazenski postopek, saj naj bi s svojim neodgovornim dejanjem sprožili nenaden porast vode. Ta elektrarna ne zanika in ne potrjuje svoje vpletenosti. Hipoteza je delno potrjena, človeški faktor je lahko vplival na katastrofo, saj je Večer, 11. 2. 2014, objavil članek, kjer se obeta tožba vredna več deset milijonov. Potrebno bo počakati na odziv sodišča.

Slika 13: Odrezanost od sveta (Lastni vir)

9. VIRI IN LITERATURA

Spletne strani

- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Poplava>
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Poplava#Velike_poplave_v_Sloveniji_v_20._in_21._stoletju
- <http://www.arso.gov.si/vode/poro%C4%8Dila%20in%20publikacije/Poplave%205.%20-%206.%20november%202012.pdf>
- <http://bojanambrozic.wordpress.com/2012/11/15/inzenirsko-geoloski-vidiki-posledic-poplav-6-11-2012/>
- <http://bojanambrozic.wordpress.com/2012/11/15/inzenirsko-geoloski-vidiki-posledic-poplav-6-11-2012/>
- https://www.google.rs/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&docid=5G8UbCLm1voFHM&tbnid=ZDrjyKZV7B7MuM:&ved=0CAQQjB0&url=http%3A%2F%2Fwww.siol.net%2Fnovice%2Fslovenija%2F2012%2F11%2Freke_posocje_drava.aspx&ei=vlnsUshrKs-z0QW344GYBw&bvm=bv.60444564,d.ZG4&psig=AFQjCNEap5Ej908NOr0V3lligwlQZalg5g&ust=1391319854005971
- <http://bojanambrozic.wordpress.com/2012/11/15/inzenirsko-geoloski-vidiki-posledic-poplav-6-11-2012>
- http://www.siol.net/novice/slovenija/2012/11/poplave_skoda_vlada.aspx
- www.vlada.si/fileadmin/.../si/...za.../PoplaveNov2012NOVOgradivo.doc
- <http://www.rtvlo.si/okolje/prve-ocene-skode-zadeva-je-katastrofalna/295204>
- www.kmetzav-mb.si/Vrtnine_po_poplavah_2013.doc
- www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.../poplave/Poplave_12_NOVO.doc
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Poplava>

Ostalo:

Berložnik, Jurij: Dobri znamenji za odškodnine Slovincem, članek iz Večera, 11. feb. 2014, stran 21

Gasilska zveza Maribor: Sodelovanje na intervencijah ob odpravljanju posledic poplav, november 2012

Lastne fotografije

Naslovnica iz revije Žurnal, 7.november 2012, stran 1

Pernat, Katarina: Zalilo nas je v desetih minutah;članek iz Žurnala, 7. nov. 2012, stran 4 in 5

Ustni viri soudeležencev

10. PRILOGE: Anketa, članki

Sem učenec 8. razreda in na področju varstva okolja delam raziskovalno nalogo o vzrokih in posledicah poplav v letu 2012 niže Maribora.

Prosim , da si vzamete trenutek časa in odgovorite na moja vprašanja.

1. Obkrožite spol:

- a) moški b) ženski

2. Starost

- a) 20 – 29
b) 30- 39
c) 40 – 49
d) 50 – 59
e) 60 - 62

3. Označite po vašem mnenju vzrok za poplave leta 2012 (možen je samo en odgovor).

- a) Vzrok so podnebni vplivi.
b) Vzrok je človeški faktor.
c) Vzrok so avstrijske elektrarne.

4. Kako ocenjujete pripravljenost reševalnih služb na poplave?

- a) dobra
b) zadovoljiva
c) slaba

5. Označite, katere službe so sodelovale pri sanaciji škode?

- a) gasilci
b) policija
c) vojska

- d) prostovoljci
- e) civilna zaščita
- f) lokalne skupnosti

6. Kako ocenjujete odzivnost zavarovalnic na ocenjevanje škode?

- a) Ocenjevanje škode so opravili korektno.
- b) Ocenjevanje škode so opravili profesionalno
- c) Ocenjevanje škode so opravili nekorektno.

7. Kako ocenjujete sodelovanje in odzivnost Mestne občine Maribor?

- a) dobra
- b) zadovoljiva
- c) slaba

8. Ali imate odpravljene posledice poplav novembra 2012?

- a) da
- b) ne
- c) skoraj

9. Kaj menite, da se je zgodilo z našo prstjo? Glede na dejstvo, da je bilo izlitega več kurilnega olja in drugih škodljivih snovi.

- a) Kakovost prsti je dobra.
- b) Kakovost prsti je vprašljiva.
- c) Prst ni za uporabo.

10. Kako ocenjujete gradnjo oziroma pripravo protipoplavnega nasipa?

- a) pozitivno
- b) negativno
- c) prepozno

Hvala za sodelovanje.

anite boljši ljubimci ...
www.sextablete.si
 Več na strani 7

Real vs. Borussia. Španci z mukami do izenačenja. 11

žurnal24

Spletna izdaja: www.zurnal24.si/casopis sreda, 7. novembra 2012

ISSN 2232-4127 / WWW.ZURNAL24.SI / NAJHITREJŠA POT DO NAS: SMS: 4224 NAVEZA, MMS: 4224 NAVEZA MMS, E-POŠTA: NAVEZA@ZURNAL24.SI

Škode za več kot 20 milijonov

4,5

Večina rek po državi je upadla. Začehnata se sanacija in ocenjevanje škode. Povodenj je poškodovala več tisoč stanovanjskih in poslovnih objektov.

KLJZ DRUGIMI KO PREBERES ŽURNAL, GA DAJ NAPREJ

SELE URICE
 VEČ URIN PRED ZAPRTJEM PRODAJALNE

DO POPOLNEGA
 TNEGA VEČERA

V sredo, 7. 11. 2012
 in četrtek, 8. 11. 2012

Ministar za zdravje opozarja: prekomerno pitje alkohola lahko škoduje zdravju.

Pivo Zlatorog
 6 x 0,5 litra, plečovinka
 Pivovarna Laško

5,88

Pivo Union
 6 x 0,5 litra, plečovinka
 Pivovarna Union

5,88

lagovne znamke Crunchips

20%
 ceneje

skih prodajalnih Mercator dva uri pred zaprtjem prodajalne in ne velja v franšiznih prodajalnih.
 eni zaključeni račun na blagajni. Nakup je predviden za količine, ki so običajne za gospodinjstvo.
 ia blagajni in ne velja za pravne osebe. Popust velja za blago na zalogi.

TEMA

Namesto v zapor na prostost

Balkanski bojevnik. Domnevne tihotapce heroina zaradi nezakonito pridobljenih dokazov izpustili.

2

SVET

Varčevalce LB je treba poplačati

Sodba. Sodišče za človekove pravice je odločilo, da mora Slovenija poplačati varčevalce Ljubljanske banke.

10

navigator24

► Slovenija
 Tudi letos najbogatejši Češko..... 7
 ► Slovenija
 Mobing na Dursu v Kopru..... 8

► Šport
 Slovenci bodo igrali v Celju..... 12
 ► Popotnik24
 Pogajalska trma na preizkušnji..... 13

Slika 14 : Naslovnica iz revije Žurnal, 7.november 2012, stran 1

Ameriška predsedniška kampanja je v primerjavi s slovensko tako po finančni kot vsebinski plati film o Jamesu Bondu, ki ga primerjamo z doma posnetim videom 13-letnice. Domen Savic, sourednik portala E-demokracija.si

“Zalilo nas je v desetih minutah”

Razdejanje.

Uničeni domovi, mnogi nezavarovani. Ljudem pomagali gasilci in vojska.

KATARINA PERMAT

Maribor. “Voda je v hišo drla nenormalno hitro. Zalilo nas je v desetih minutah, nihče nam ni več mogel pomagati. Sosede smo si priskočili na pomoč, kolikor smo pač lahko. Nihče nas ni opozoril. Takšne katastrofe ne pomnim,” je ob svoji poplavljeni hiši v Dugošah za Žurnal24 pripovedovala Vlasta Lampret. Škoda na objektu je ogromna, je pojasnila, ostali so brez celotne ozimnice, ogrevanja in gospodinjstkih strojev, ki so bili v kleti. Mnogi so sedeli svojih nepremičnin niso imeli niti zavarovanih, tako

da je škoda, ki jo je povzročila voda, še bolj boleča.

Mivka in blato v spalnici

Ko je večerj dopoldne Drava nekoliko upadla, so krajanji Maletčnika, Dugoš, Melja in Dupeleka, kjer je bilo v Podtravju najhuje, poplavljeni za lopate. “Bilo je grozljivo. Tu živim že več kot 60 let, pa takšnih poplav ne pomnim. Vse imam uničeno. Voda je bila v spalnici, dnevni sobi, kopalnici in otroški sobi. Večino stvari

Blato so morali s cest odstranjevali kar z bagri.

Poplavilo je kleti in z njimi ozimnice, stroje, pohištvo ...

“Vse imamo uničeno. Voda je drla pri oknih, niti vreče niso pomagale.” Je bila pretrեսna prebivalca Dugoš.

Vojska je priskočila na pomoč pri čiščenju blata in mivke, ki ju je v domove nanestla Drava.

“Voda v ulici je segala do grmovja,” je pokazala Vlasta Lampret iz Dugoš.

20 milijonov evrov škode. Največ na zgradbah in stanovanjski opreml.

borno iz teh prostorov lahko samo še zavrgli.” Je s solzami v očeh in blatna od rešenja svojih stvari pojasnila ena izmed Dugošank. Večerj popoldne je kraju na pomoč priskočila tudi vojska, ki se je sprva ustavila v Maletčniku. “Hiša je polna mivke in blata. Naše imetje je uničeno. Če bi pristojni prisilili našim pozivom, da je treba staro strugo Drave še bolj regulirati, se to morda ne bi zgodilo,” nam je razlagal prebivalec Maletčnika, ki je bil tako kot preostali oškodovanci vesel pomoči gasilcev, mariborskega rezijskega obrata in vojske.

katarina.pernat@zurnal24.si

Slika 15: Pernat, Katarina: Zalilo nas je v desetih minutah; članek iz Žurnala, 7. nov. 2012, stran 4 in 5

Avstrija je morala leta 2000 Sloveniji plačati osem milijonov šilingov, ker je Kelagova HE Golica - Koralpe (na sliki jez) povzročila sušo v porečju mutske Bistrice. Leta 2012, ko naj bi bile Verbundove elektrarne precjé povečale povodnje, je bila škoda neprimerljivo večja. (Jurij Berložnik)

Odškodninski zahtevki poplavlencev, ki jih zbira odvetnica Magda Vrančar, je že okoli 100. Odškodnini bosta zahtevali tudi občini Dravograd (na sliki) in Maribor. (Foto Anka)

Dobri znamenji za odškodnine Slovincem

Pripravljenost Verbunda na pogovore in soglašanje avstrijsko-slovenske komisije za Dravo z ugotovitvami analize, da je bil povečan pretok Drave ob poplavih 2012 posledica delovanja elektrarn, sta dobri znamenji za odškodnine slovenskim poplavlencem

JURIJ BERLOŽNIK

Od katastrofalnih poplav reke Drave novembra 2012 je minilo že 15 mesecev, odškodnin, ki si jih od avstrijskega upravitelja hidroelektrarn (HE) na Dravi obeta več kot 200 oškodovancev, pa še ni na vidiku. Nekaj optimizma prinaša sporočilo Lojzeta Dolinarja, zamejskega Slovence, nekdanjega poslanca v delžnem zboru avstrijske Koroške, ki kot mediator sodeluje v ekipi kranjske odvetnice Magde Vrančar. Ta je za večer povedal, da so z najvišjimi predstavniki podjetja Verbund nedavno opravili neuradne pogovore o odškodninah in pri tem na avstrijski strani opazili veliko pripravljenost za zunajodno poravnavo. Dolinar

zato ne dvomi, da bodo sogovornika pri Verbundu imeli tudi po zaključku zbiranja zahtevkov poplavlencev, ki ga bodo končali predvidoma v začetku pomladi. Odvetnica Vrančarjeva je povedala, da so doslej zbrali zahtevke približno 100 oškodovancev iz Slovenije, med njimi so poleg fizičnih oseb tudi podjetja, društva in celo nekatere oškodovane občine, med njimi po njenih besedah tudi občini Dravograd in Maribor. Skupni znesek odškodnine znaša več deset milijonov evrov.

Ob suši je Avstrija že morala plačati

Kot je znano, bo Vrančarjeva s svojo ekipo do avstrijskih odškodnin za slovenske poplavlence skušala priti po zunajodni poti s poravnavo oziroma s pogajanjem. Poplavlencem bo odškodnine skušala zagotoviti v zameno za začetnih sto evrov, kolikor morajo plačati ob pristopu, k temu pa bodo (ob morebitnem uspehu) morali dodati še petnajst odstotkov dosežene odškodnine. Kot argument v prid uspehu Vrančarjeva ob pomanjkanju sodne prakse omenja primer iz leta 2000, ko sta se Slovenija in Avstrija dogovorili za odškodnino zaradi preniknega pretoka reke Bistrice. Takrat je družba Kelag, upravljavec HE Golica - Koralpe, morala slovenski plačati takratnih osem milijonov šilingov zaradi suše,

ki so jo s preniknim pretokom Bistrice povzročili v devetdesetih letih. Kelag je takrat več let kršil meddržavni sporazum o minimalnem pretoku, zadržano vodo pa izkoriščal za proizvodnjo elektrike. Podobno, kot naj bi v želji po čim večjem izkupičku tudi Verbund predloško čakal z dvigom zapornic, kar pa se mu petega novembra 2012 ob sočasnih nepričakovanih naravnih okoliščinah ni izšlo. Čeprav je bil problem iz devetdesetih let ravno nasproten (pomanjkanje, ne presežek vode), pa sta si primera po besedah Vrančarjeve vendarle podobna, le da je škoda zdaj neprimerljivo višja.

Pravdanje s Verbundom je pravljanje z Avstrijo

Precjé drugačno taktiko kot kranjska pa imata celovška odvetnika Franz Šerajnik in Rudi Vouk. Prvi zastopa okoli sto, drugi pa dvajset slovenskih poplavlencev. Oba nameravata odškodninske zahtevke priključiti h kazenskemu postopku, za katerega pa še zmeraj ni znano, ali bo do njega sploh prišlo. Odlučivo o tem iz avstrijskega državnega tožilstva v Celovcu še vedno ni. Tokratno počasnost avstrijskega pravosodja, ki sicer deluje dokaj hitro, lahko po mnenju poznavalcev pripisemo mednarodni naravi problema in visokemu skupnemu znesku odškodnin, ob tem pa tudi pomanjkanju

Odškodninski zahtevki naj bi bili težki več deset milijonov evrov

sodne prakse s tega področja. Dodatno h kočljivosti primera pripomore tudi dejstvo, da je domnevni povzročitelj škode podjetje Verbund. To je namreč vodilen avstrijski proizvajalec električne energije in eden večjih v Evropi. Gigant s 3300 zaposlenimi z elektriko oskrbuje večino Avstrije, ob tem pa energijo zagotavlja še odjemalcem iz petnajstih drugih držav. Družbo so ustanovili pred več kot petdesetimi leti, od 1988 pa njene delnice kotirajo na borzi, pri čemer ima republika Avstrija večinski, 51-odstotni lastniški delež. Pravdanje ali zunajodna poravnava z Verbundom tako posredno pomeni pravdanje s sosednjo državo. To je tudi razlog, da pri tem Slovenija kot država ne sodeluje.

Bo Slovenija zahtevala odškodnino?

Tudi informacije z ministrstva za kmetijstvo in okolje, ki sodeluje v avstrijsko-slovenski komisiji za Dravo, so glede vsebine pogovorov te komisije in tudi o problematiki nasploh precjéj skope. Tudi hidrološka analiza o poplavih, ki jo je naredilo ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ima označo interno, zato je javnost izvedela le za njen del. Ministrstvo je javnosti sporočilo le glavno ugotovitev analize, da je na povečan pretok Drave 5. novembra 2012 vplivalo delovanje verige avstrijskih hidroelektrarn. Je pa spodbudno, da je avstrijsko-slovenska komisija za Dravo na zadnji seji kljub sprva ločenemu mnenju predstavnikov Verbunda vendarle potrdila hidrološko analizo poplav na Dravi. Analizo je izdelala mešana skupina slovenskih in avstrijskih strokovnjakov. In tudi ta je ugotovila, da je bil pretok Drave ugodnega dne zaradi delovanja verige hidroelektrarn na avstrijskem Koroškem večji za kar 730 kubičnih metrov na sekundo. Na vprašanje, ali je Slovenija Avstriji glede na te analize uradno že postavila zahtevo po odškodnini, pa na ministrstvu odgovarjajo: "Vlada bo obravnavala predloge o naslednjih korakih predvidoma na eni od naslednjih sej."

Ustvarjalna ambukanta tudi na Dornbach

Zbali imajo za A fillo